

**ОБЩИНСКА ДЪЛГОСРОЧНА
ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА
ЕФЕКТИВНОСТ НА
ОБЩИНА КРЕСНА ЗА ПЕРИОДА
2019-2025г.**

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ЕС	Европейски съюз
ЕСМ	Мерки за енергийни спестявания
ЗЕЕ	Закон за енергийна ефективност
ЗУЕС	Закон за управление на етажната собственост
ЗУТ	Закон за устройство на територията
КВ.КМ	Квадратни километри
КВт	Киловат
КВтч	Киловатчас
КЕП	Крайно енергийно потребление
ПЕЕ	Програма за енергийна ефективност
НИЦЕС	Национална индикативна цел за енергийни спестявания
ИЦЕС	Индикативна цел за енергийни спестявания
ПЧП	Публично-частно партньорство
РЗП	Разгънатата застроена площ
MW	MegaWatt/ мегават
МВтч	Мегаватчас
GWh	Гигават часа
MWh	Мегават часа
ОА	Обща администрация
ПУРБ	Планове за управление на речни басейни
ЗУЕС	Закон за управление на етажната собственост
АПОС	Актове за публична общинска собственост
АЧОС	Актове за частна общинска собственост
ВНПДЕЕ	Вторият национален план за действие по енергийна ефективност
ПНПДЕЕ	Първи национален план за действие по енергийна ефективност

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ	4
2. НОРМАТИВНА БАЗА	5
3. ПРОФИЛ НА ОБЩИНА КРЕСНА.....	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
3.1 ОБЩ ПРОФИЛ	18
3.2 СГРАДЕН ФОНД	24
3.3 ПРОМИШЛЕНИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
3.4 ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
4. СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ	26
5. ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ	28
6. SWOT АНАЛИЗ	32
7. ЦЕЛИ И ОБХВАТ	44
8. ФИНАНСИРАНЕ ,ИЗБОР НА ПРОГРАМИ,ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ.....	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
9. МЕРКИ ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
10. ЕФЕКТ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
10. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
12. МЕРКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ,ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ И ИНДИКАТОРИ ЗА ТЯХНОТО ИЗМЕРВАНЕ	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
13. ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
14. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
15. ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	Грешка! Показалецът не е дефиниран.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Повишаването на енергийната ефективност е един от основните инструменти, които водят до постигането на заложените цели на енергийната и икономическа политика не само на местно ниво, но и на национално. Общините като консуматори, производители и доставчици на енергия, инвеститори и регулатори, имат съществена роля в развитието на енергийната ефективност и изпълнението на планове, програми и проекти за намаляване на енергийните разходи. Реализацията на общинските програми за енергийна ефективност води до повишаване конкурентоспособността на местната икономика, намаляване на зависимостта от внос на енергия и енергийни ресурси на общината, както и негативното въздействие на енергийните дейности върху околната среда и климата, откриване на иновативни производства и нови работни места, намаляване разходите за енергия на домакинствата и съответно повишаване на жизнения стандарт и качеството на живот.

Понятието за енергийна ефективност е далеч от старите представи за икономия на енергия. Тя не е изключване на отоплението и лишаване от комфорт. Енергийната ефективност означава извличане на максимална полза от всяка единица енергия чрез съответните навици и използване на модерни технологии за задоволяване на ежедневните нужди. Тя е най-лесния и ефективен начин за намаляване на енергийната консумация и замърсяването на околната среда.

Енергийната ефективност може да се представи като измерител на разумното използване на енергията. В основни линии включва повишаване на ефекта от дейностите, свързани с потребление на енергия, при същевременно намаляване на разходите за това, естествено без загубата на комфорт.

За енергийна ефективност говорят следните фактори:

- Намаляване разходите за скъпи горива и енергии;
- Повишаване сигурността на снабдяването с енергия;
- Подобряване топлинния комфорт;
- Намаляване емисиите на вредни вещества;
- Предпоставка за устойчиво развитие.

Изготвянето на общински програми за енергийна ефективност е задължителна част от държавната политика по ЕЕ и налага участието на съответните регионални и местни структури. Общинските планове/програми за енергийна ефективност (ОПЕЕ) целят да се допринесе за повишаването на ЕЕ в обектите, общинската собственост, да се реализира ефективно и ефикасно използване на енергийните ресурси, да се намали енергопотреблението и отделянето на вредни емисии, както и политиката по енергийна ефективност да се превърне в приоритетна в рамките на определените общини. Предвидените в настоящата програма мерки по ЕЕ следва да повишат

икономическия растеж, да подпомогнат опазването на околната среда и да повишат жизнения стандарт на населението в община Кресна. Настоящата програма е структурирана съгласно „Указанията на Агенцията за устойчиво енергийно развитие“ (АУЕР) за разработване на планове/програми за енергийна ефективност.

Програмите за енергийна ефективност (ПЕЕ), подлежащи на изготвяне от органите на държавна и органите на местната власт, са инструмент за изпълнение на държавната политика в областта на енергийната ефективност (ЕЕ) и служат за постигане на националната индикативна цел за пестене на горива и енергии, заложен в **Националния план за действие по енергийна ефективност 2014 - 2020 г.**

Една от ключовите цели на програмите за енергийна ефективност е, чрез елемента на стратегическо планиране, да се подпомогне местната власт при осигуряването на достатъчно финансиране за изпълнение на отговорностите и за предоставяне на адекватни обществени услуги. В това отношение, Програмата за енергийна ефективност има ролята на прогнозен документ относно необходимите инвестиции за реализиране на икономия на енергия в крайното енергийно потребление чрез въвеждане на енергоспестяващи мерки, от една страна, а от друга - на стратегически документ, имащ за цел намирането на варианти за осигуряване на необходимото финансиране за изпълнението на този вид мерки.

Въвеждането на задължение в българското законодателство за изработване и приемане на планове/ програми за енергийна ефективност от органите на държавната и органите на местната власт произтича от вторичното законодателство на Европейския съюз - Директива 2002/91/ЕО относно енергийните характеристики на сгради, Директива 2006/32/ЕО относно енергийната ефективност при крайното потребление на енергия и предоставяне на енергийни услуги и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност. Целеният ефект с разработването и приемането на този вид стратегически документи е минимизиране на разходите за издръжка на публичния сектор, както и въведените в сгради - държавна и общинска собственост, енергоспестяващи мерки да служат като образец/ добър пример за населението.

Нещо повече, в т. 18 от преамбюлната част на Директива 2012/27/ЕС, въведена в българското законодателство със сега действащия Закон за енергийната ефективност /ЗЕЕ/, се посочва, че „редица общини и други публични органи в държавите членки вече прилагат **интегрирани подходи за спестяване на енергия и за снабдяване с енергия**, например **чрез планове за действие за устойчива енергия**, като разработените съгласно инициативата „Споразумение на кметовете“ (Covenant of Mayors), както и **интегрирани градоустройствени подходи, които надхвърлят отделните интервенции по отношение на сгради или транспортни средства**. Държавите членки следва да насърчават общините и другите публични органи да приемат **интегрирани и насочени към устойчиво развитие планове за енергийна ефективност с ясни цели**, да привличат гражданите в тяхното разработване и прилагане и да ги информират адекватно за тяхното съдържание и за напредъка по постигането на целите. Такива планове могат да доведат до значителни икономии на енергия, особено ако се изпълняват **чрез системи за управление на енергията, които позволяват на съответните публични органи по-добре да управляват своето потребление на енергия**. Обменът на опит между общинските власти на големи и малки градове и другите публични органи следва да се насърчава по отношение на новаторския опит.“

По дефиниция терминът „**устойчиво развитие**“ означава: начин на използване на природните ресурси, който цели да задоволи човешките нужди, като същевременно запазва

естественния баланс в околната среда, така че тези потребности да могат да бъдат задоволявани както в текущия момент, така и в далечното бъдеще. Като се има предвид значението на това понятие, на практика Директива 2012/27/ЕС въвежда по-високи изисквания към органите на държавна и местна власт, а именно - изисквания за търсене на варианти за въвеждане на интелигентни мрежи; активно оползотворяване на енергията от възобновяеми източници /слънчева енергия, вятърна енергия, геотермална енергия/ не само в сградите - държавна и общинска собственост, и в обществения транспорт, а в цялостен мащаб; въвеждане на системи за акумулиране на произведената от тези източници енергия /електрическа, топлинна и/ или енергия за охлаждане/; създаване на софтуерни продукти, свързани със следене потреблението на енергия в реално време и предприемане на мерки за редуциране на използваната енергия в зависимост от броя потребители и други обективни критерии /управление на енергопотреблението/. Целеният ефект от реализацията на всяка една от този вид мерки е постигане на относително ниво на енергийна независимост на органите на държавна и местна власт, и на населението, в качеството им на крайни клиенти на енергия, по отношение на доставчиците на енергия и намаляване на финансовия, и социалния риск при снабдяване с енергия на тези лица от либерализиран пазар, където цената на енергията не е константа, а динамично променяща се в зависимост от различни фактори величина.

2. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

Изготвянето на общинските програми за енергийна ефективност, както и на програмите за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници и биогорива, е един от приоритетите на кохезионната политика на Европейския съюз за периода до 2020 г. Чрез устойчиви енергийни проекти и стратегии за изпълнението на тези програми, кохезионната политика превръща екологичните предизвикателства - осигуряване качество на атмосферния въздух, предотвратяване изменението на климата и управление на ресурсите, във възможности за развитие на регионите и превръщането им в по-атрактивно място за инвестиции и създаването на нови работни места.

Въвеждането на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност в българското законодателство със сега действащия Закон за енергийната ефективност (ЗЕЕ) на практика постави общините в Република България в ситуация, при която всяка една от тях следва да приеме нова, актуална програма за енергийна ефективност, отчитаща разпоредбите на Директивата и на ЗЕЕ, по чиято сила:

- на органите на държавната и местната власт вече не се разпределят индивидуални цели за енергийни спестявания, като част от националната задължителна цел за енергийни спестявания на Република България, тъй като тези органи понастоящем не са задължени лица, които отговарят за изпълнението на тази цел. Поради това, органите на държавната и местната власт вече не изготвят планове за енергийна ефективност със строго фиксирани мерки по енергийна ефективност, икономия на енергия, която ще се генерира в резултат от изпълнението на тези мерки и краен срок, в който тези мерки следва да бъдат въведени;
- програмите по енергийна ефективност са отворени стратегически документи. Това означава, че във всеки един момент тези програми могат да бъдат изменени и допълвани по начин, който в максимална степен дава на органите на държавната и местната власт възможност да бъдат гъвкави при реализацията на дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност, като елемент от политиката по устойчиво развитие;

- и органите на държавната, и органите на местната власт, освен по линия на структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз, и от специализираните фондове /Национален Доверителен Екофонд, Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“, Норвежки фонд и др./, имат опция, в качеството си на крайни клиенти и на бивши задължени лица по два поредни закона за енергийната ефективност, да привличат свеж финансов ресурс от задължените по сега действащия ЗЕЕ лица - търговци с енергия, по линия на договори за енергийнонеэффективни услуги, договори с гарантиран резултат /ЕСКО договори/ и договори за възмездно прехвърляне на удостоверения за енергийни спестявания;

Нещо повече, за общини с население над 20 000 души, сега действащият ЗЕЕ, в съответствие с Директива 2012/27/ЕС, предвижда задължение за повишаване на енергийната ефективност на улично и парково осветление.

По силата на чл. 12, ал. 1 - ал.3 от ЗЕЕ, държавната политика в областта на енергийната ефективност се изпълнява от всички държавни и местни органи, като за целта тези органи разработват и приемат **програми по енергийна ефективност**, съответстващи на целите, заложи в:

1. Националната стратегия по енергийна ефективност на Република България;
2. Националния план за действие по енергийна ефективност 2014 -2020 г.;
3. Националния план за сгради с близко до нулево потребление на енергия, националния план за подобряване на енергийните характеристики на отопляваните и/или охлаждаемите сгради - държавна собственост, използвани от държавната администрация и
4. Националната дългосрочна програма за насърчаване на инвестиции за изпълнение на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите от обществените и частния национален жилищен и търговски сграден фонд.

Програмите по енергийна ефективност се разработват при отчитане на стратегическите цели и приоритети на регионалните планове за развитие на съответните райони, изготвяни на основание чл. 4, ал. 3 от Закона за регионалното развитие, както и въз основа на перспективите за устойчиво икономическо развитие на съответните райони за икономическо планиране.

По аргумент от чл. 12, ал. 4 от ЗЕЕ, средствата за изпълнение на програмите по енергийна ефективност се осигуряват в рамките на бюджетите на държавните органи и на общините.

3. НОРМАТИВНА ОСНОВА

Настоящата програма е изготвена в съответствие с европейско законодателство в областта на енергийната ефективност и е съобразена със:

Стратегия „Енергетика 2020“ на Европейския съюз (Трети либерализационен пакет в енергетиката „Енергетика и климат“)

През 2007 г. Европейският съвет прие нови енергийни цели до 2020 г., т.нар. „триада 2020-20“ за повишаване на енергийната ефективност в крайното енергийно потребление, включена в пакета „Енергетика и климат“. Триадата „20-20-20“ включва цели, свързани с:

- Насърчаване изпълнението на дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност, които следва да доведат до 20 % икономия на енергия в крайното енергийно потребление към 31.12.2020 г.;

- Насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и постигане на дял от 20 % на този вид енергия в брунтното крайно енергийно потребление към 31.12.2020 г.;
- намаляване в резултат от изпълнението на горните видове дейности и мерки, на емисиите на парникови газове в атмосферния въздух с 20%.

Базисната година, спрямо която се залагат и отчитат поставените цели, определена от Европейската комисия, е 1990 г.

Директиви на Европейския съюз за енергийна ефективност, представляващи част от Третия либерализационен пакет „Енергетика и климат“:

Европейското право в областта на енергийната ефективност включва седем директиви и девет регламента, които са транспонирани в българското законодателство съответно в Закона за енергийната ефективност и в Закона за устройство на територията, и подзаконовите нормативни актове по прилагането на тези закони.

Две от директивите са тясно свързани с енергийния мениджмънт в общините - Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност.

Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно енергийните характеристики на сградите.

Целта на Директивата е да се подобрят енергийните характеристики на сградите в рамките на държавите-членки на Европейския съюз, като се външните климатични и местни условия, както и изискванията за параметрите на вътрешния въздух при стриктно спазване на съотношението „разходи-ефективност“.

Директивата въвежда изискване за привеждане на съществуващия сграден фонд в държавите - членки до „сгради с близко до нулево потребление на енергия“.

Директивата въвежда и критерии по отношение на:

- общата методологична рамка за изчисляване на цялостните енергийни характеристики на сгради и части от тях;
- прилагане на минимални изисквания по отношение на енергийните характеристики на нови и съществуващи сгради, сградни компоненти и външни ограждащи елементи на сградата, които подлежат на основен ремонт;
- енергийно сертифициране на сгради и части от тях.

Основните изисквания от Директива 2010/31/ЕС са заложи в Закона за енергийната ефективност, а съществените изисквания към енергийните характеристики на нови и съществуващи сгради са транспонирани в Наредба № 7 за енергийната ефективност на сгради на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно енергийната ефективност

Основната цел на тази Директива е да допринесе за постигане на целите на Европейския съюз за повишаване на енергийната ефективност в крайното енергийно потребление на държавите-членки до 31 декември 2020 г. с 20 % чрез:

- изготвяне на национална дългосрочна стратегия за саниране на обществения и частен сграден фонд;
- задължително реновиране на 3% годишно от пълната разгъната застроена площ (РЗП) на държавните сгради с разгъната застроена площ над 250 кв.м, а за общинските сгради това е пожелателно;
- въвеждане на схеми за задължения за енергийната ефективност, осигуряващи изпълнението на националната цел за енергийни спестявания от страна на т.нар.

„задължени лица - търговци с енергия“, между които тази цел се разпределя като индивидуални цели за енергийни спестявания, подлежащи на изпълнение чрез:

- сключване на договори за реализация на енергийноэффективни услуги при крайните клиенти на енергия;
 - внасяне на парични средства от търговците с енергия в специализирани фондове за енергийна ефективност;
 - прехвърляне на енергийни спестявания чрез закупуване на удостоверения за енергийни спестявания.
- насърчаване използването на т.нар. „ЕСКО модел“, представляващ финансова схема за насърчаване реализацията на енергоспестяващи мерки при крайните клиенти на енергия чрез реализацията на договори с гарантиран резултат;
 - въвеждане на система за управление по енергийна ефективност (енергиен мениджмънт), включително енергийни обследвания, като част от прилагането на програмата по енергийна ефективност от публичните органи и органите на местната власт и местното самоуправление.

Пътна карта за енергетиката до 2050 г.

През декември 2011 г. Европейската комисия прие Пътна карта за енергетиката, която има за цел понижаване на въглеродните емисии до 2050 г., като същевременно се подобри конкурентоспособността на икономиката и сигурността на доставките на енергия за Европа. Ключов елемент за изпълнението на тази цел е реализацията на политиката по енергийна ефективност.

Енергийната стратегия на Република България до 2020 г.

Енергийната стратегия на Република България до 2020 г. отразява визията за развитие на сектор „Енергетика“ при отчитане на европейската визия в тази област, както и на политиките по енергийна ефективност и оползотворяване на енергията от възобновяеми източници.

Стратегия „Европа 2020“

Тя залага на три основни приоритета:

- интелигентен растеж - изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации;
- устойчив растеж - насърчаване развитието на екологична и конкурентоспособна икономика с по- ефективно използване на ресурсите;
- приобщаващ растеж - стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване, както и нейните три основни цели:
 1. заетост за 75% от населението на възраст 20-64 години;
 2. инвестиции в научно изследователската и развойна дейност в размер 3% от брутният вътрешен продукт на Европейския съюз;
 3. постигане на целите „20-20-20“ по отношение на енергетиката и климата.

Закон за енергийната ефективност

Въвеждането в българското законодателство на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност със сега действащия ЗЕЕ /в сила от 15.05.2015 г./ поставя редица предизвикателства пред т. нар. „задължени лица - търговци с енергия“, както и **пред общините в качеството им на крайни клиенти на енергия.**

Съгласно чл. 14 от ЗЕЕ, за подпомагане изпълнението на националната цел за енергийна ефективност се въвежда схема за задължения за енергийни спестявания, която да осигури постигането на обща кумулативна цел за спестена енергия при крайното потребление на енергия до 31 декември 2020 г.

Общата кумулативна цел за енергийни спестявания обхваща периода 2014- 2020 г. и се определя като натрупване на нови енергийни спестявания от минимум 1,5 на сто годишно от средната годишна стойност на общото количество на енергията, доставена до крайните клиенти на територията на страната през 2010, 2011 и 2012 г., с изключение на количеството горива и съответстващата на тези горива енергия, използвани за транспортни цели под код „B_101900“ по статистикат на Евростат.

Общата кумулативна цел се разпределя, като индивидуални цели за енергийни спестявания, между следните задължени лица:

1. крайни снабдители, доставчици от последна инстанция, търговци с издадена лицензия за дейността „търговия с електрическа енергия“, които продават електрическа енергия на крайни клиенти повече от 20 GWh годишно;
2. топлопреносни предприятия и доставчици на топлинна енергия, които продават топлинна енергия на крайни клиенти повече от 20 GWh годишно;
3. крайните снабдители и търговци с природен газ, които продават на крайни клиенти повече от 1 млн. кубически метра годишно;
4. търговци с течни горива, които продават на крайни клиенти повече от 6,5 хил. тона течни горива годишно, с изключение на горивата за транспортни цели;
5. търговци с твърди горива, които продават на крайни клиенти повече от 13 хил. тона твърди горива годишно.

При определяне на общата кумулативна цел се използват следните ставки за изчисление на енергийни спестявания в размер:

1. по 1 на сто годишно за 2014 и 2015 г.;
2. по 1,25 на сто годишно за 2016 и 2017 г.;
3. по 1,50 на сто годишно за 2018, 2019 и 2020 г.

Като основа за изчисляване на общата кумулативна цел се използва продаденото на крайни клиенти през предходната календарна година количество енергия от различните видове търговци с енергия.

Съгласно чл. 21 от ЗЕЕ, при изпълнение на индивидуалните цели за енергийни спестявания задължените лица по чл. 14, ал. 4 (търговци с енергия) могат да:

1. предлагат енергийноефективни услуги на конкурентни цени чрез доставчик на енергийноефективни услуги, и/или
 2. правят вноски във Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ или в други финансови посредници за финансиране на дейности и мерки за енергийна ефективност в размер на инвестициите, необходими за изпълнение на мерки за постигане на индивидуалните им цели, определени съгласно методиката по чл. 7, ал. 1, т. 11, и/или
 3. сключват споразумения с доставчици на енергийноефективни услуги или други незадължени страни за прехвърляне на енергийни спестявания чрез прехвърляне на удостоверения за енергийни спестявания.
- Предоставяне на енергийноефективни услуги на конкурентни цени при крайните клиенти:

Съгласно чл. 65 от ЗЕЕ, енергийноефективните услуги имат за цел комбиниране доставката на енергия с енергоефективна технология и/или с действие, което обхваща експлоатацията, поддръжката и управлението, необходими за предоставяне на услугата, и водят до

проверимо, измеримо или оценимо повишаване на енергийната ефективност и/или спестяване на първични енергийни ресурси.

Енергийноефективните услуги се извършват въз основа на писмени договори, сключени с крайни клиенти и включват изпълнението на една или повече дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност, определени в наредбата по чл. 18, ал. 2 - Наредба № Е-РД-04-3/ 04.05.2016г. на министъра на енергетиката за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление, начините на доказване на постигнатите енергийни спестявания, изискванията към методиките за тяхното оценяване и начините за потвърждаването им.

Когато в обхвата на енергийноефективните услуги се включва изпълнението на дейности по обследване за енергийна ефективност на сгради или обследване за енергийна ефективност на промишлени системи, задължените лица:

1. изпълняват сами дейностите, в случай, че отговарят на изискванията за обследване за енергийна ефективност на сгради по чл. 43, ал. 1 или 2 или за обследване за енергийна ефективност на промишлени системи по чл. 59, ал. 1;
 2. възлагат изпълнението на дейностите на лица, които отговарят на изискванията за обследване за енергийна ефективност на сгради по чл. 43, ал. 1 или 2, или за обследване за енергийна ефективност на промишлени системи по чл. 59, ал. 1.
- Внасяне на парични средства във Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници” или в други финансови посредници:

Ключов момент от цитираната по-горе разпоредба на чл. 21 от ЗЕЕ е алтернативната възможност за задължените лица - търговци с енергия да внасят парични средства във Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници” или в други финансови посредници. В тази връзка чл. 7, ал. 1, т. 11 от ЗЕЕ предвижда, че министърът на енергетиката утвърждава методика **за оценка на размера на вноските** от задължените по чл. 14, ал. 4 от ЗЕЕ лица във Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ и в други финансови посредници, необходими за постигане на индивидуалните им цели по предложение на изпълнителния директор на Агенцията за устойчиво енергийно развитие. Към настоящия момент няма данни горепосочената методика да е разработена и утвърдена.

- Прехвърляне на енергийни спестявания чрез прехвърляне на удостоверения за енергийни спестявания от задължени лица, които са в преизпълнение на целите си или от незадължени лица:

Съгласно чл. 75 от ЗЕЕ, удостоверенията за енергийни спестявания могат да се прехвърлят от:

1. задължено към друго задължено лице по чл. 14, ал. 4, когато първото задължено лице е в преизпълнение на определената му индивидуална цел за енергийни спестявания;
2. незадължено лице към задължено лице по чл. 14, ал. 4.

Водещото за удостоверенията за енергийни спестявания е, че те обективират реализирана икономия на енергия в резултат на вложена инвестиция за изпълнението на мерки по енергийна ефективност. Тоест основното при прехвърлянето са не самите удостоверения, а икономията на енергия, за която те се отнасят.

Важен момент за общините, в качеството им задължени лица по два предходни ЗЕЕ и съответно - на незадължени лица по сега действащия ЗЕЕ, е възможността за възмездно прехвърляне на удостоверения за енергийни спестявания, издадени за реализирани

енергоспестяващи мерки в сгради- общинска собственост в полза на търговци с енергия. По този начин в бюджетите на общините се привлича свеж финансов ресурс, който може да бъде оползотворяван за задоволяване на различни потребности на населението. Управление потреблението на енергия:

Законът за енергийната ефективност предвижда и още една съществена дейност - управление потреблението на енергия.

Съгласно чл. 63, ал. 1 от ЗЕЕ, задължените по чл. 14, ал. 4 лица, собствениците на сгради по чл. 38, ал. 1 (сгради за обществено обслужване в експлоатация с разгъната застроена площ над 250 кв.м.), по отношение на които може да бъде извършено обследване за енергийна ефективност или сертифициране, собствениците на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление са длъжни да извършват управление на енергийната ефективност.

Списъкът от дейности, посредством които се осъществява управлението на енергийната ефективност се съдържа в чл. 63, ал. 2 от ЗЕЕ и включва:

1. организиране на изпълнението на програмите за енергийна ефективност на държавните и местните органи, както и на други мерки, които водят до изпълнението на индивидуалните цели за енергийни спестявания;
2. поддържане на бази данни за месечното производство/потребление по видове енергии и потребители, включително дати, цени, количество и качество на доставените/продадените енергии и горива;
3. ежегодна изготвяне на анализи на енергийното потребление;
4. оценка на изпълнението на поставените им индивидуални цели за енергийни спестявания.

По аргумент от нормата на чл. 63, ал. 1 от ЗЕЕ, задълженията за общините по управление потреблението на енергия, произтичащи от нормата, в качеството им на собственици на сгради с разгъната застроена площ над 250 кв.м., са:

- дейностите по организиране на изпълнението на програмите за енергийна ефективност;
- ежегодна изготвяне на анализи на енергийното потребление въз основа на данни за месечното потребление на енергия по видове горива и енергия.

ЕСКО модел (договори с гарантиран резултат)

Наименованието „ЕСКО“ на договорите с гарантиран резултат идва от абревиатурата „ESCO“, която означава „Energy Saving Company“.

Доколкото ЕСКО договорите са доста сходни с договорите за енергийнонеэффективни услуги, за да има яснота по отношение на всеки един от двата вида договори, трябва да бъде направен сравнителен анализ, както следва:

1. Нормативна уредба:
 - ЕСКО договори: чл. 72 и чл. 73 от ЗЕЕ;
 - Договори за енергийнонеэффективни услуги: чл. 65 - чл. 67 от ЗЕЕ.
2. Правна същност:
 - Систематичното място на договорите с гарантиран резултат (ЕСКО договори) е в Глава четвърта от ЗЕЕ, носеща наименованието „Схеми за насърчаване за енергийна ефективност“. По аргумент от това, ЕСКО договорите са вид финансова схема за насърчаване за енергийна ефективност. В

§ 1, т. 31 от Допълнителните разпоредби на ЗЕЕ е дадено легално определение на понятието „схеми за насърчаване за енергийната ефективност“, по силата на което това е всеки инструмент, схема или механизъм, който насърчава повишаването на енергийната ефективност.

- Систематичното място на договорите за енергийно ефективни услуги е в Глава трета от ЗЕЕ, носеща наименованието „Дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност и предоставяне на енергийно ефективни услуги“. Съгласно чл. 65 от ЗЕЕ, енергийно ефективните услуги имат за цел комбиниране на доставката на енергия с енергоефективна технология и/или с действие, което обхваща експлоатацията, поддръжката и управлението, необходими за предоставяне на услугата, и водят до проверимо, измеримо или оценимо повишаване на енергийната ефективност и/или спестяване на първични енергийни ресурси.

1. Страни по ЕСКО договорите и съответно - по договорите за енергийно ефективни услуги:

- По аргумент от чл. 72, ал. 2 от ЗЕЕ, изпълнители на ЕСКО договорите могат да бъдат лица, които имат статута на доставчици на енергийно ефективни услуги. Тези лица трябва да са регистрирани като търговци по смисъла на Търговския закон и да имат предмет на дейност, включващ изпълнение на услуги по договори с гарантиран резултат.

Легално определение на понятието „доставчик на енергийно ефективни услуги“ се съдържа в § 1, т. 2 от Допълнителните разпоредби на ЗЕЕ и по смисъла на това определение „доставчик на енергийно ефективни услуги“ е физическо или юридическо лице, което осъществява услуги, включващи изпълнението на дейности (обследване за енергийна ефективност) и/или мерки за повишаване на енергийната ефективност (строителни и монтажни работи).

Възложители по ЕСКО договорите са собственици на сгради, собственици на промишлени системи и собственици на улично осветление.

- По аргумент от чл. 67, ал. 2 от ЗЕЕ, **изпълнители на договорите за енергийно ефективни услуги са,** задължените лица - търговци с енергия по смисъла на чл. 14, ал. 4 от ЗЕЕ (лица, снабдени по реда на Закона за енергетиката и Наредбата за лицензиране на дейностите в енергетиката с лицензия, свързана с осъществяването на доставки на електрическа енергия, топлинна енергия“ или природен газ, търговци с течни горива от нефтен произход за цели, различни от транспортни и търговци с твърди горива).

Възложители договорите за енергийно ефективни услуги са крайните клиенти на енергия.

- Откупуване на направената инвестиция за изпълнение на дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност при ЕСКО договорите и при **Инвестицията, която се прави при ЕСКО договорите** от ЕСКО компанията за изпълнение на дейности (обследване за енергийна ефективност) и мерки (енергоспестяващи мерки) за повишаване на енергийната ефективност в полза на възложителя - собственик на сграда, собственик на промишлена система, собственик на улично осветление, **се откупува за сметка на реализираната икономия на енергия.**
- Инвестицията която се прави при договорите за енергийно ефективни услуги **от страна на „задължено лице**
 - търговец с енергия“ по смисъла на чл. 14, ал. 4 от ЗЕЕ за изпълнение на

дейности (обследване за енергийна ефективност) и мерки (енергоспестяващи мерки) за повишаване на енергийната ефективност в полза на краен клиент - купувач на енергия, **се откупува през доставната цена на съответния вид енергия (електрическа енергия, природен газ, топлинна енергия и др.).**

2. Срок на откупуване на инвестицията при ЕСКО договорите и при договорите за енергийно ефективни услуги:

- Изпълнението и на ЕСКО договорите, и на договорите за енергийно ефективни услуги се предшества от извършването на обследване за енергийна ефективност, което има за цел да идентифицира кои са необходимите мерки за повишаване на енергийната ефективност на даден обект (сграда, промишлена система или улично осветление), какъв е размерът на инвестицията, която ще се вложи в предписаните енергоспестяващи мерки и съответно - какъв е срокът на откупуване на тази инвестиция през икономията на енергия, която се предвижда да бъде генерирана в резултат на изпълнението на тези мерки. **Поради обвързката с изпълнението на мерки за повишаване на енергийна ефективност и двата вида договори - ЕСКО договори и договори за енергийно ефективни услуги имат срок на действие, равен на срока, на откупуване на инвестицията, обективиран в доклада, от обследването. Това, е и причината тези два съвсем различни договора да се смесват и да не се прави разграничение между тях.**

Закон за енергетиката

Със Закона за енергетиката на кметовете на общини се възлагат следните задължения:

- да изискват от енергийните предприятия на територията на общината прогнози за развитието на потреблението на електрическа и топлинна енергия и природен газ, програми и планове за електроснабдяване, топлоснабдяване и газоснабдяване;
- да осигуряват изграждането, експлоатацията, поддържането и развитието на мрежите и съоръженията за външно осветление на територията на общината за имоти - общинска собственост;
- да предвиждат в общите и подробните устройствени планове благоустройствени работи, необходими за изпълнението на инвестиционните програми на енергийните предприятия за развитие на мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура.

Закон за устройство на територията

Едно от основните изисквания на Закона за устройство на територията (ЗУТ) е т.нар. „шесто съществено изискване към строежите“ - изискването за енергийна ефективност /“икономия на енергия и топлосъхранение“/, въведено в ЗУТ през 2005 г. (вж. чл. 169, ал. 1, т. 6 от ЗУТ). С въвеждането на това изискване дейностите, свързани с реализация на инвестиционни намерения в областта на строежите, в това число и дейностите по изпълнение на енергоспестяващи мерки, бяха поставени на свършено нова основа.

През 2015 г., в изпълнение на Директива 2009/28/ЕО относно насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградния фонд и Регламент /ЕС/ №310 от 09.03.2011 г. за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти, в чл. 169 от ЗУТ беше въведено и ново седмо съществено изискване към строежите - изискването за устойчиво използване на природните ресурси. С това изискване, на практика, в българското законодателство се отваря вратата за т.нар. „сгради с близко до нулево потребление на енергия“, като проектите за нови сгради, съответно - за основен ремонт и основно обновяване на сгради, вече следва да се изготвят въз основа на предварителен

анализ относно възможностите за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници за задоволяване енергийните потребности на дадена сграда и на нейните обитатели.

Конкретните изисквания, свързани с оползотворяването на енергия от възобновяеми източници, като форма на устойчиво използване на

природните ресурси, са детайлно развити в Наредба № 7 за енергийната ефективност на сгради /посл., изм. и доп., ДВ, бр. 93 от 21.11.2017 г., в сила от 21.11.2017 г./, издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Национални стратегически документи, планове и програми

Енергийна стратегия на Република България ;

Първи национален план за действие по енергийна ефективност 2008 - 2010 г.;

Втори национален план за действие по енергийна ефективност 2011 - 2013 г.;

Национален план за действие по енергийна ефективност 2014 - 2020 г.;

Годишен отчет за изпълнението на Национални план за действие по енергийна ефективност 2014 - 2020 г. за 2015 г.;

Национален план за действие по промените в климата;

Стратегия за финансиране изолациите на сгради за постигане на енергийна ефективност и План - програма за нейното изпълнение;

Национална програма за развитие „България 2020“; Общински план за развитие на Община КРЕСНА 2014-2020 г.

Подзаконови нормативни актове в областта на енергийната ефективност

- НАРЕДБА № РД-16-347 ОТ 02.04.2009 г. за условията и реда за определяне размера и изплащане на планираните средства по договор с гарантиран резултат, водещи до енергийни спестявания в сгради - държавна и/или общинска собственост;
- НАРЕДБА № РД-16-932 ОТ 23.10.2009 г. за условията и реда за извършване на проверка на водогрейни котли и на климатични инсталация по чл.27,ал.1 и чл.28, ал.1 от Закона за енергийната ефективност и за създаване , поддържане и ползване на базата данни за тях;
- НАРЕДБА № Е-РД-16-647 от 15.12.2015 г. за определяне на съдържанието, структурата, условията и реда за набиране и предоставяне на информация.
- НАРЕДБА № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради;
- НАРЕДБА № Е-РД-04-2 от 22.01.2016 г. за показателите за разход на енергия и енергийните харАКТЕРИСТИКИ

Поименен списък на задължените лица по чл. 10, ал. 1, т. 2 от Закона за енергийна ефективност и стойностите на определените им индивидуални цели за енергийни спестявания

№	Задължено лице	Индивидуална цел за енергийни спестявания до 2013 г.	Индивидуална цел за енергийни спестявания до 2016 г.
-	-	GWh	GWh
256	КРЕСНА	0,46	0,92

✓ **Национални цели за ЕЕ за периода 2016-2020г.**

В НПДЕЕ 2014-2020г. Р.България определя следните индикативни национални цели за енергийни спестявания за 2020 г.:

- енергийни спестявания в КЕП: **716 ktoe/г.**
- енергийни спестявания в ПЕП: **1 590 ktoe/г.**, от които **169 ktoe/г.** в процесите на преобразуване, пренос и разпределение в енергийния сектор.

Общата кумулативна цел за периода 2014 – 2020 г. се определя като **натрупване** на нови енергийни спестявания от минимум **1,5 на сто** годишно от средната годишна стойност на общото количество на продажбите на енергия на крайните клиенти на територията на страната през 2010, 2011 и 2012 г.

Съгласно Директива **2012/27/ЕС**, при определяне на националните индикативни цели страните-членки могат да намалят с до **25%** индивидуалните си цели съобразно съотношението на националния и среднообщностния брутен вътрешен продукт. При определяне на общата национална кумулативна цел с разпоредбата на чл.14, ал.5 от ЗЕЕ се въвеждат следните стойности за изчисление на енергийни спестявания:

- по **1 на сто годишно** за 2014 и 2015 г.;
- по **1,25 на сто годишно** за 2016 и 2017 г.;
- по **1,50 на сто годишно** за 2018, 2019 и 2020 г.

С разпоредбата на чл.14, ал.4 от ЗЕЕ. Общата кумулативна цел се разпределя като индивидуални цели за енергийни спестявания между следните задължени лица:

1. Крайни снабдители, доставчици от последна инстанция, търговци с издадена лицензия за дейността "търговия с електрическа енергия", които продават електрическа енергия на крайни клиенти повече от 20 GWh годишно;

2. Топлопреносни предприятия и доставчици на топлинна енергия, които продават топлинна енергия на крайни клиенти повече от 20 GWh годишно;
3. Крайните снабдители и търговци с природен газ, които продават на крайни клиенти повече от 1 млн. кубически метра годишно;
4. Търговци с течни горива, които продават на крайни клиенти повече от 6,5 хил. тона течни горива годишно, с изключение на горивата за транспортни цели;
5. Търговци с твърди горива, които продават на крайни клиенти повече от 13 хил. тона твърди горива годишно.

Изработването и приемането на програмата за енергийна ефективност на Община Своге има за цел да отрази участието на общината в изпълнение на националната политика по енергийна ефективност чрез оптимизиране на потреблението на енергия и чрез очертаване и индивидуализиране възможностите на общината за икономии на енергия, без да се нарушават нормативно определените изисквания за микроклимат на средата, без да се намаляват производствените възможности на икономиката и без да се влоши удовлетворяването потребностите на гражданите.

Изпълнението на настоящата програма има за цел да допринесе за:

- Сметчаване на последиците от изменението на климата чрез намаляване емисиите на парникови газове по разходно ефективен начин;
- Подобряване конкурентоспособността на икономиката на общината и стимулиране на икономическия растеж;
- Трайно и значимо решаване на глобалния въпрос за енергията, за намаляване зависимостта от вноса на енергийни ресурси и повишаване сигурността на енергийните доставки;
- Значително подобряване на социално-икономическите и битовите условия за живот в общината;

3.1 ОБЩ ПРОФИЛ

Община Кресна /344кв.км/ се намира в Югозападна България и заема важно транспортно-географско положение. От тук минава най-краткият път от столицата за съседна Гърция-първокласното международно шосе Е-79 и жп линията София-Кулата Атина.

Долината на Средна Струма разделя територията на общината на две части-Пиринска и Малешевска.

Община Кресна обхваща гр.Кресна и още 6 села /Долна Градешница, Горна Брезница, Сливница, Ощава, Стара Кресна и Влахи/. Тя граничи с общините Симитли, Разлог, Банско, Сандански и Струмјани, а на запад-с Република Македония.

Гр.Кресна /3879/ е главен административен център на общината и отстои на 144км южно от София. В близост до града са разположени природният резерват “Тисата” и защитената местност “Моравска”, а градът е основен изходен пункт и за Народен парк “Пирин”.

Община Кресна се отличава с благоприятното туристико-географско положение, като най-големият български балнеоклиматичен курорт с международно значение-Сандански е отдалечен само на 26км от общинския център Кресна. Близостта до Гърция е фактор с потенциални възможности, макар че понастоящем туристическото търсене на гръцкия турист по принцип и в частност в България има друга ориентация.

Територията на община Кресна представлява една изключително интересна мозайка от различни типове релеф-котловинно долинен, ниско,-средно- и високопланински, обхващайки части от: Среднострумската долина с живописния Кресненски пролом, Малешевска планина с първенеца Ильов връх /1803 м.н.в./ и Северен Пирин с най високия си връх Вихрен /на границата с община Банско/.

Забележителните форми на релефа са живописният Кресненски пролом на р.Струма, надиплените пясъчни сипеи Мело, причудливата каменна гора край с.Влахи, красиво изваяният скален комплекс Орлите, мраморният алпийски гребен Кончето-гордостта на Пирин, Синанишкия, Георгийския, Влахинския и Невързумския циркуси.От естествените водоеми изключителна туристическа атракция представляват Синевръшките, Георгийските и Влахинските езера, известни още като “Кристалните очи на Пирин”.Още много са останалите забележителности и туристически атракции, но изключително неблагоприятно влияние за цялостното развитие на туризма в западната част на Пирин оказват лошите комуникации /един единствен, неасфалтиран път свързва общината с красивите дадености на Пирин/. Развитие на туризма в община Кресна би дало значителен тласък на семейното хотелиерство. Същевременно, развитието на екологичен и устойчив туризъм е една възможност за популяризиране на културните традиции и характерен бит на местното население

. Води

III.1.1.Количество на водните ресурси в община Кресна

Главната артерия е река Струма, която северно от Кресна образува красив пролом, носещ името на града.Тя има три леви притока, извиращи от Пирин- реките Ощавска, Влахинска и Градешка, и пет десни, събиращи водите си от Малешевска планина- реките Дивилска, Брезнишка, Моравска, Ганийца, и Сливнишка. На територията на общината са изградени 18 изкуствени водоема средно с обем от 5000-25000куб.м вода, от които само 4 са зарибени. От естествените водоеми изключителна атракция представляват Синевръшките, Георгийските и Влахинските езера, известни още като “Кристалните очи на Пирин”.

***Синевръшките езера**

- Синевръшки циркус, Северн Пирин, в границите на народния парк източно от гр.Кресна.

***Георгиевски езера**

-Георгиевски циркус, Северен Пирин, в границите на народния парк източно от гр.Кресна.

***Влахински езера**

-Влахински циркус, Северен Пирин, в границите на народния парк източно от гр.Кресна.

Минерални води-местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал.

Безценно природно богатство са откритите минерални извори, локализирани са в 4 основни находища-между гр.Кресна и с.Долна Градешница, между с.Стара Кресна и с.Ощава, при селата Горна Брезница и Влахи, като най разработени до този момент са Градешките извори.

***Градешки минерални извори**

Балнеоложки курорт с местно значение; 5 минерални извора с температура на водата от 20 до 68 градуса; водите са бистри бес мирис и приятни за пиене; физико-химичен състав-хипертермални, хидрокарбонатни, сулфатно натриеви, силициеви и флуорни.Подходящи за лечение на опорно-двигателния апарат, дихателната система, нервната система, стомашно-чревния тракт, и др.

***Ощавски минерални бани**

Балнеоложки курорт с местно значение; 5 минерални извора с температура на водата от 38°C до 65°C; водите са бистри, без мирис и приятни за пиене; ; физико-химичен състав-хипертермални, хидрокарбонатно-сулфатно-натриеви, силициеви и флуорни, слабо радиоактивни.Подходящи са за лечение при заболявания на опорно-двигателния апарат, сърдечно-съдови, възпалителни-геникологични и кожни болести. При хладкия извор има изградена баня с два закрити калолечебници и примитивна база за настаняване собственост на Общинска администрация-гр.Кресна

***Брезнишки минерални извори**

Каптирани два минерални извора с температура на водата 36°C;-38°C; и дебит 2,6л/сек; има чешма в центъра на селото. Подходяща за лечение при белодробни, костно-ставни и кожни заболявания; на хълма на селото в двора на манастира "Св.Пророк Илия" има стара римска чешма с лековита вода, свидетелстваща за използването на минералните води в Горна Брезница още в древността.

V. Климат

Поречието на р.Струма, което в границите на община Кресна обхваща долината на р.Струма и Кресненското поле като част от Санданско - Петричката котловина, се характеризира с типичен преходно- средиземноморски климат. Тук през цялата година се чувства осезателно топлото беломорско влияние, което нахлува по р.Струма чак до Кресненския пролом. Зимата е мека, настъпва късно и е безснежна /средната януарска температура +2,4 °С/; пролетта започва още от началото на м.март; лятото е сухо и горещо /средната юлска температура +24,7°С/, а през юли и август максималните температури достигат до 40-42°С; есента е дълга и топла. Средната слънчева радиация е около 2436 часа/год.- една от най високите стойности за страната и се доближава до някои известни курорти по Далматинското крайбрежие /напр.Макарска Ривиера-2450часа/. Валежите са средно 700мм/год. и са предимно от дъжд с главен максимум през ноември-декември. Ветровете обикновено нахлуват по долината на р.Струма от юг /топли/ и север /постудени/като преобладават тези с южна компонента. Освежаващ ефект през топлото полугодие има планинско- долинният вятър.

* С увеличаване на надморската височина в планините Малешевска и особено в Пирин средиземноморското влияние постепенно отслабва като в по-високите части се наблюдават типичните черти на планинския климат: кратко и прохладно лято, дълга и сурова зима с ниски температури и голяма облачност, обилни снеговалежи, силни ветрове и интензивно слънчево греење през ясните дни. В пояса над 2000м н.в. в Пирин средната годишна температура е 3,4°С с минимални температури, достигащи до -25°С; валежите са около 1150мм/год; снежната покривка през зимните месеци има до 3м височина и се задържа около 7-8 месеца/год.; често явление са мъглите, силните стихийни бури, има опасност от лавини.

* Местност Върбите /Синаница/

Пирин планина

18км изток/югоизточно от Кресна

I вариант – 6км.асфалтов път до Влашка чешма +12км черен път или пет часа пеша

II вариант – 3 часа пеша по планинска пътека

Планински климатичен курорт с местно значение; изградени са туристически дом “Синаница”, горски дом, ученически лагер, няколко ведомствени почивни станции и множество частни вили; изходен пункт за за Сини връх със Синанишките езера и мест. Пещерата, откъдето туристически пътеки водят из целия парк Пирин.

• ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

- **Природна забележителност орлите /10ха/**

мест. Черната вода, Северен Пирин, в границите на народния парк

I вариант –6км. асфалтов път +18км. черен път на североизток от Кресна до мест. Пещерата +2,30часа по планински пътеки.

II вариант –7,30часа пешеходен тур по планински пътеки.

Причудливи скални образувания на югоизток от мест. Черната вода; най-голямата и красива фигура от групата е известна с името Шангалов камен; гнездят орли.

- **Природна забележителност Чинарите /11,4 ха/**

мест. Кучкарника, Малешевска планина

с. Горна Брезница

6км. асфалтов път северозападно от Кресна до мест.Буйна +3км чакълиран път посока запад.

Естествено находище на чинари с възраст над 300 години; красива девствена природа; множество огромни дървета с хралупи в дънерите си, сплетени клони, чинари- сиамски близнаци, мелодично бълбукане на Брезнишка река –истински земен рай; привлекателни полянки за пикник около природната забележителност.

- **Природна забележителност Буйна /1,1 ха/**

мест. Буйна, Малешевска планина

с. Горна Брезница /в северозападния край на селото/

6км. асфалтов път северозападно от Кресна

Вековна чинарова гора по долината на р.Брезнишка със средна възраст на дърветата 180 години, а някои и на 300 години –едно от естествените чинарови насаждения в България; много чинарови –великани.

- **Трите дъба**

Долината на р.Струма

гр. Кресна

Три вековни дървета летен дъб на възраст 300 години; височина 18м обиколка 3,6м.

- **Вековен чинар**

Долината на

• **РАСТИТЕЛНОСТ И ЖИВОТНОВЪДСТВО**

В характеристиката на растениевъдството определящ фактор е структурата на обработваемата земя в общината, която е 33101 дка.

Най- голям дял от растениевъдството имат от зърнените култури-царевицата, от техническите- тютюна, от зеленчуците- полските и оранжерийните домати, оранжерийните краставици и пипер, а от трайните насаждения- винените лозя.

Поради ниската степен на механизация, разпокъсаността на имотите и нерешените наследствени отношения върху имотите, много от възстановената собственост на собствениците и техните наследници, остават незасети и пустеят. В перспектива предвиждана култура е тютюна, която е основна на настоящия етап и съдба за жителите на община Кресна. Тютюна е най- рентабилната култура, облика и характера на селското

стопанство в населените места на община Кресна. Поради специфичните условия за обработка на площите и климатичните условия, и традициите в този отрасъл препоръчително е в населените места гр.Кресна, с.Долна Градешница и с.Сливница тютюна да е основна култура за отглеждане.

Природо- климатичните условия по поречието на реките са благоприятни за зеленчукопроизводство и следва да се специализира в производство на ранни домати, ранни картофи, пипер и др. зеленчуци, зеле, салати, оранжерийни домати и краставици. Това означава да се изграждат стоманено- стъклени оранжерии и полиетиленови оранжерии за производство на ранни домати и краставици, тъй като икономически не е изгодно да се произвеждат средно ранни домати.

Оранжерийните площи в община Кресна са 126дка на 8 бр. собственици. За в бъдеще е необходимо да нарастват оранжерийните площи с което ще се избегнат късните априлски и ранните октомврийски слани и мразовете за зеленчуковите култури домати и краставици.

Фуражните култури заемат около 9431дка- 28.5% от обработваемата земя.Те се явяват като важен фактор в развитието на животновъдството. Необходимо е с цел намаляване незасетите площи, собствениците са се ориентирали да добиват сено от орници и да се отглеждат едногодишни житно- бобени култури- еспарзета, грах, фий и др. с което ще се изхранват животните. Трайните насаждения заемат 9% от обработваемата площ. Основни овощни видове са ябълка, праскова и слива. Тенденцията е да се засаждат овощни видове, които ще се наложат на местния пазар и се намали вноса на гръцки и македонски плодове. Лозята представляват 97% от площта на трайните насаждения в общината. Преобладават главно винените сортове от сортовете- “Керацуда”, “Широка мелнишка”, “Памид”, “Сандански мискет” и “Кабарне”. Изхождайки от традициите на този отрасъл в общината и природоклиматите условия, перспективата е за създаване на нови лозови насаждения главно от сортовете “Керацуда”, “Кабарне”, “Мерло” и “Широка мелнишка лоза” по хълмистите незасети площи в землищата на община Кресна.

В землище Кресна местностите “Подината”, “Крастав рид”, “Касапницата”, “Солунско дере” и др.

Землище с.Долна Градешница местностите “Метлище”, “Предел”, “Хилядница”, “Лозята”, “Широката поляна”, “Америка”, “Гробето”, “Шиловица”, “Кантара”, “Якуната” и “Котецкото дере”.

Землище с.Горна Брезница местност “Габровица”

Землище с.Стара Кресна местност “Раец”

Изхождайки от това, че лозята са една от най-рентабилните култури в общината, необходимо е площите и производството да се стабилизира и увеличи през 2005год., като нарастне дела на винените сортове за сметка на десертните.

Средните добиви от основните селскостопански култури е : ориенталски тютюн- 180кг/дка, грозде- 700кг/дка, царевица- за зърно- 400кг/дка, естествени ливади- 600кг/дка, люцерна- 800кг/дка.

*** Животновъдство**

Развитието на животновъдството в община Кресна и увеличаване на производството се обославя не само от необходимостта за задоволяване на населението с мляко, месо и др. животинска продукция, но и от природно-икономически фактор, влияещ за развитието на отрасъла животновъдство.

Като подотрасли са застъпени говедовъдството, овцевъдството, свиневъдството и птицевъдството.Общият брой на животните в момента е : говеда- 621бр. в т.ч. крави- 348бр.; овце- 5790бр. в т.ч. майки- 4276бр.; кози- 3912бр. в т.ч. майки-3086бр.; свине- 2091бр.; птици- 1848бр.; пчелни семейства- 649бр. Основните насоки в говедовъдството са общо поголовие на кравите да се запази и се увеличи средния млеконадой от 3100л.по 3800л. На крава и да се подобри породния състав. Животните да се отглеждат свободно-

пасищно, като през летния период се пашуват високи планински пасища на Пирин и Малешевска планина. Насоката на овцевъдството е да се запазят бройките, но да се увеличи главно средния млеконадой от 36л. Да достигне 45л.; настригана вълна от 2кг. На 2.2кг. и плодовитостта да достигне ръст 15%. Да продължи застъпването на каракачанската порода овце, които се отглеждат пасищно цялогодишно. В козевъдството да се увеличи поголовие с ръст 7%, като се търсят породи кози, които се отглеждат пасищно цялогодишно. Млеконадоя от 120л. Да достигне 130л. И плодовитостта да достигне ръст 20%. В бъдеще селскостопанските земи да се ползват, като се опазва и подобрява почвеното плодородие, не се допуска замърсяване, засоляване, заблацияване, унищожаване и необосновано намаляване на обработваемата земя и пасища. Да се създават условия за екологично равновесие на растителния и животински свят в община Кресна.

Да се работи по методите на екологично земеделие, което означава да се запази биоразнообразието на растителния и животинския свят. Сега е момента да започне екологичното земеделие, защото през последните десетина години все по-рядко са ползвани химически препарати за обработка на почвата и растителна защита на растенията- земята ние имала достатъчно време за почивка.

На територията на община Кресна не съществуват крупни преработвателни предприятия на растителна и животинска продукция. Сезонно работи малка мандра за производство на сирене в с. Горна Брезница.

Промисленост

Характерните особености, определящи социално-икономическия облик и развитието на община Кресна са:

- натурален характер на стопанството;
- висок дял на аграрния сектор, поради липса на други алтернативни икономически дейности;
- разпокъсаност на собствеността на земята, обусловена от специфичния планински терен на територията на общината и др.
- ниски доходи на населението.

Водещо значение за общината има селското стопанство, което осигурява и основния поминък на местното население. Важно значение за живота на общината има пътя Е-79 София – Благоевград – Петрич – Кулата, в прилежащата територия на който са застъпени различни видове услуги. Друга важна особеност на общината се изразява в сериозния потенциал за развитието на туризма, за който са налични множество природни и антропогенни ресурси.

По показателя брутен вътрешен продукт¹ община Кресна се нарежда на 225-то място в страната, а по брой на населението на 222-ро място. Това говори индиректно за производителност на труда в рамките на общината, близка до средната за страната като цяло. Лисата на статистическа информация на общинско ниво и в динамика възпрепятства анализа на тенденциите в ръста на brutния вътрешен продукт в общината.

Териториалната структура на икономиката се отличава с концентрация на предприятия в общинския център – гр. Кресна и със значително по-малка икономическа активност в останалите селища на общината. Характерно явление е и функционирането на територията на общината на предприятия с регистрация както в областния град – Благоевград, така и в Сандански, Петрич и др.

Броят на регистрираните на територията на община Кресна предприятия от нефинансовия сектор на икономиката през 2007 г. е 279, като 85%, са микро-фирми с под

¹ Стойности на базата на статистическа оценка, Източник: Индекс на човешко развитие 2002 г., ПРООН.

10 наети лица. Анализът в динамика показва плавно нарастване на броя на стопанските субекти в общината след 2005 г.

Разпределение на предприятията от нефинансовия сектор на икономиката според броя на наетите лица (2005 - 2007)

Брой фирми според наетия персонал	Община Кресна		
	2005	2006	2007
Микро фирми (до 10)	205	217	230
Малки фирми (10-50)	32	34	34
Средни фирми (51-100)	12	12	12
Големи фирми (101-205)	3	3	3
Много големи фирми (над 251)	0	0	0
Общо:	252	268	279

Въпреки нарастването на броя стопанските субекти обаче, се наблюдава намаляване на техните финансови резултати, като нетните приходи от продажби намаляват с 24,6 % за периода 2005-2007, докато броят на стопанските субекти за същия период се е увеличил с 12,0 %. Печалбата на предприятията за същия период обаче нараства от 609 до 655 хил. лв., при тази конфигурация на приходно-разходния баланс за сметка на реализирания оборот на предприятията.

3.2 СГРАДЕН ФОНД

Подобряването на топлоизолацията, модернизирането на отоплителните инсталации, използването на слънчева енергия и т.н. могат да намалят енергопотреблението в стария сграден фонд с около 50%.

Външните стени на повечето стари сгради имат до 5 пъти по-големи топлинни загуби в сравнение с нормите за ново строителство. Повечето от сградите на общината са строени по времето, когато цената на енергията е била ниска и поради това външните ограждащи конструкции са причина за много недостатъци в сградите при експлоатацията им, по съществените от които са увеличените топлинни загуби и поява на кондезат по вътрешните повърхности. Топлинните загуби понякога достигат до около 50% от общите топлинни загуби на сградите. Те се дължат предимно на ниските топлоизолационни качества на използваната дограма и некачествен монтаж, лошото физическо състояние на сградите и конструкциите – без стандартните изолации на покриви и стени, стари дограми, осветление с енергоемки светлоизточници, амортизирани отоплителни инсталации. Този сграден фонд ще съществува дълго и е необходимо да се вземат мерки за възстановяването му, ако за всеки конкретен случай това е икономически оправдано.

По данни общината разполага с 15 броя сгради – публична общинска собственост с. Сградите в Общината биват предимно тухлена зидария.

Списък на Сградите – общинска собственост за община Кресна:

2	СОУ „Св. Пайсии Хилендарски” Кресна
3	ЦДГ „Здраве” Кресна
4	ЦДЯ Кресна
5	Кметство с .Долна Градешница
6	Кметство с. Горна Брезница
7	Кметство с. Сливница
8	Кметство с. Ошава
9	Кметство с .Стара Кресна
10	Читалище „Стоян Богоев” с. Горна Брезница
11	Читалище „Култура” гр. Кресна
12	ЦДГ филиял Сливница
13	ЦДГ филиял Долна Градешница

- На територията на Община Кресна има 1 бр. училища, 1 бр. детски градини и 2 филияла, както и една детска ясла

На малък брой сгради има поставени слънчеви панели.

Общинските сгради на територията на Община Кресна нямат извършено обследване за енергийна ефективност. Единствено благодарение на това, че Общината изпълнява Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради, са изцяло санирани 1 броя жилищни сгради в град Кресна.

За да изпълнява своите функции Общината се явява един от потребителите на енергия. Тя консумира енергия, както за затопляне на административните сгради така и за оборудването в действие. Улично осветление, читалища, социални грижи и др. В Общината се забелязва необосновано големи разходи за енергия във всички сфери.

За да се направи подбор на приоритетните целеви групи е необходимо да се определи влиянието, което Общината може да окаже конкретно на всяка група

Конкретно в отделните целеви групи възможността за влияние е следната:

✓ **Административни сгради**

Върху тях Общината може да окаже най-голямо влияние тъй като е изцяло в правомощията ѝ – зависят пряко от нея. Могат да направят консултации за провеждане на конкретни мерки и мероприятия за ефективно използване на енергийните ресурси.

✓ **Училища**

Общината оказва средно влияние, тъй като не са пряко зависими от общината. Те са вторични разпоредители с бюджетни средства. Могат да се приложат:

- Подмяна на осветителните тела с по-ефективни
- Преустройство и ремонт на отоплителните системи
- Смяна на дограмата с PVC и стъклопакет

- Топлинна изолация на външни стени
- Монтаж на соларни инсталации
- Изграждане на фотоволтаични електроцентрали за производство на електрическа енергия.
- Др. мерки за прилагане на възобновяемите енергийни източници.

✓ **Детски градини**

Върху тях Общината може да окаже голямо влияние. Могат да се предприемат мерки в смяна на дограмата, топлоизолация на ограждащи елементи, смяна на осветителните тела и монтаж на соларни инсталации за снабдяване с топла вода, изграждане на фотоволтаични електроцентрали за производство на електрическа енергия и др. мерки за прилагане на възобновяемите енергийни източници.

✓ **Читалища, заведения за социални грижи и домашен патронаж**

Голямо е влиянието, което може да се окаже върху тази целева група, но енергопотреблението е сведено до минимум, комфорта е занижен, няма свободни финансови ресурси.

3.3 СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ

Състоянието на енергийното потребление в Община Кресна, се характеризира с енергоинтензивна структура на икономиката, морално остарели технологии, оборудване и уреди, както и неблагоприятен енергиен баланс на домакинствата с много високо потребление на електроенергия за отопление. Други пречки при реализацията на целенасочени действия за енергийна ефективност са:

- липсата на стимули за рационално енергопотребление;
- недостатъчна осведоменост на потребителите за съществуващи нови технологии и възможности за намаляване на консумацията
- трудният достъп до инвестиции на проектите за енергийна ефективност.

Най-голям процент е потреблението на енергия в сферата на образованието и уличното осветление. Разходите за енергия се нареждат на едно от първите места в общинския бюджет, като основните проблеми за това са:

- морално и физическо остарели инсталации;
- липса на разбиране на проблемите на енергопотреблението;
- невъзможност за дългосрочно планиране;
- финансовото състояние на Общината.

Годишното потребление на електрическа енергия на община Кресна за 2018 год. е приблизително както следва:

- за сгради общинска собственост – около 470 000 kW,

- за улично осветление около 500 000 kW,

Уличното осветление на територията на общината е изградено през 1997 год. и се състои от натриеви лампи 70W и 100 W, като към момента е в добро техническо и експлоатационно състояние. Не е правено обследване на същото. Разходите за поддръжка на осветлението възлизат около 20 000 хил. лева годишно.

Възможностите за експлоатация на възобновяеми енергийни източници са свързани предимно с изграждането на малки ВЕЦ по поречието на реките на територията на община Кресна.

Списък на ВЕЦ-овете на територията на община Кресна.

- 1. „Водемил” ЕООД – р. Брезнишка, разрешителен режим**
 - през ненапоителен сезон – 01 януари до 15 юни и от 01 октомври до 31 декември - 24 часа в денонощие
 - през периода от 01 май до 15 юни МВЕЦ да работи само след приоритетно осигуряване на вода за напояване на земеделските земи в района
 - през периода 06 юни до 30 септември МВЕЦ няма да работи.
- 2. „Снабдяване, заготовки и монтаж” ООД – ляв бряг на р. Влахинска, разрешителен режим**
 - целогодишно 24 часа в денонощието в зависимост от наличния воден отток в реката
- 3. „Хидроекоенерго – Тас” ООД – р. Влахинска, разрешителен режим**
 - целогодишно 24 часа в денонощието в зависимост от наличния воден отток в реката
- 4. „Бийстън енерджи” АД – р. Влахинска, разрешителен режим**
 - целогодишно 24 часа в денонощието в зависимост от наличния воден отток в реката.Да се осигури целогодишно подаване на мин количество вода
- 5. „Електро инвест БГ” ЕООД /ПСК „Старт” АД/ - р. Ощавска, разрежителен режим**
 - през ненапоителен сезон – 24 часа в денонощие
 - през напоителен сезон от м. април до м. октомври след осигуряване на вода за напояване на земеделските земи в района.
- 6. „Роуд енерджи” ООД /ЕТ „КИПО-91”/ - р. Ощавска, разрешителен режим**
 - целогодишно 24 часа в денонощието в зависимост от наличния воден отток в реката

Ветрогенератори:

„Сива вода” ЕООД, с. Стара Кресна

ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

Политиката по енергийна ефективност в Община Кресна е насочена към постигане на определени цели и приоритети, заложи в развитието на общината като цяло. Общинската програма има за цел чрез система от мерки и дейности на общинско ниво да насърчи енергийната ефективност като основен фактор за повишаване ефективността на икономиката, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда. С общинската програма по ЕЕ се цели:

- Намаляване на топлинните загуби в сградите с подобряване на енергийните им характеристики чрез саниране;
- Ефективно използване на енергийните ресурси за отопление чрез отоплителни системи с висока ефективност;
- Замяна на горива с ниска крайна ефективност с такива с по- висока;
- Изграждане на системи за оползотворяване на ВЕИ;
- Намаляване на емисиите на парниковите газове;
- Модернизиране на осветлението в общинските обекти без да се намалява нивото на осветеност и качеството на осветлението /чрез използване на компактни луминесцентни лампи, автоматични системи за контрол, управление, ниво на осветеност/;
- Подобряване на енергийната ефективност при уличното осветление

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОБЩИНАТА

- **Контрол за съответствие на инвестиционните проекти със съществените изисквания за енергийна ефективност, предвидени в ЗЕЕ и ЗУТ.** Основание -чл.31 от ЗЕЕ,чл169,ал1,т.6 от ЗУТ,чл.20 от ЗЕВИ.

На контрол подлежат всички инвестиционни проекти за изграждане на нови сгради, за реконструкция,основно обновяване, основен ремонт, който обхваща над 25% от площта на външните ограждащи конструкции и елементи на сградата или преустройство на съществуваща сграда,при които се променят енергийните характеристики на сградата. Контролът се осъществява чрез даване или отказ на разрешително за строеж. Всеки инвестиционен проект трябва да съдържа оценка за съответствие със съществените изисквания за ЕЕ съгласно ЗЕЕ и ЗУТ. Докладът за съответствие задължително съдържа и оценка по чл.20 от ЗЕВИ за възможностите и икономическата целесъобразност от въвеждане на ВЕИ.

- **Контрол за удостоверяване енергийните характеристики на нова сграда със сертификат за проектни енергийни характеристики.** Основание- чл.32 от ЗЕЕ.

Сертификатът се издава от лицата по чл.43, ал.1 или ал.2 за обекти пета категория, въз основа на енергийните характеристики на сградата по проектната документация, преди

въвеждане на сградата в експлоатация. Контролът на Общината се осъществява чрез издаването или отказ от издаване на разрешително за въвеждане на сградата в експлоатация.

Когато отделни части в нова сграда имат различно предназначение и са обособени като топлинни зони, всяка с климатизиран обем по-малък от 90% от общия климатизиран обем, сертификат се издава за всяка зона съгласно предназначението ѝ. Когато една от тези зони има климатизиран обем равен или по-голям от 90% от общия климатизиран обем, сертификат се издава за цялата сграда съобразно предназначението на тази зона.

➤ **Обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради в експлоатация.** Основание- по гл.ІІІ, раздел ІІ от ЗЕЕ.

С обследването за ЕЕ се установяват енергийните характеристики на сградата. Обследването има за цел да установи нивото на потребление на енергия в сградата, да определи специфичните възможности за намаляването му и да препоръча мерки за повишаване на ЕЕ. Обследването за ЕЕ е основа за издаване на сертификат за енергийни характеристики на сградата. На задължително обследване и сертифициране подлежат сградите за обществено обслужване с РЗП над 250м² (чл.38, ал.3 ЗЕЕ). Задължени за обследването са собствениците на сградите. Обществените сгради, за които общината е задължена по гл.ІІІ, раздел ІІ от ЗЕЕ като собственик.

Със сертификатът за енергийни характеристики се установява актуалното състояние на потреблението на енергия в сградата, енергийните ѝ характеристики и съответствието със скалата на енергопотребление, определени с Наредба №Е-РД-04-2/2016 г.

След въвеждане на нова сграда в експлоатация в срок не по-рано от три и не по-късно от шест години от въвеждане в експлоатация собствениците следва да придобият сертификат за енергийни характеристики на сградата.

Сертификатът за енергийни характеристики се актуализира при всяка дейност, водеща до промяна на енергийните характеристики на сградата: реконструкция, основно обновяване, основен ремонт, обхващащ над 25% от площта на външните ограждащи конструкции и елементи на сградата и преустройство на съществуващи сгради. Актуализацията се извършва след провеждане на ново обследване и издаване на нов сертификат.

Сертификатът е документ, удостоверяващ енергийните характеристики на сградата и е част от техническия паспорт. В това му качество се съхранява от органа издал разрешението за строеж заедно с ексекутивната документация на строежа. Съгласно **Наредба № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г.** Сертификатът се издава в един екземпляр на собственика на сградата, който има задължение да го съхранява и да го представя на трети лица при действия на разпореждане и управление на собствеността.

➤ **Изпълнение на мерки за енергийна ефективност.** Основание-чл.23, ал.1, чл.38, ал.4 ЗЕЕ., §4 и §7 от ПЗР на ЗЕЕ.

Собствениците на сгради са длъжни в тригодишен срок да изпълнят предписаните от обследването мерки за ЕЕ до достигане на **минимално изисквания се клас на енергопотребление.** Съгласно чл.6 от **Наредба № 7 ОТ 2004 г.** за енергийна ефективност

на сгради, за сгради, въведени в експлоатация до 01.02.2010 г., минимално изисквания се клас на енергопотребление е клас „С”.

В съответствие с чл.23, ал.1 от ЗЕЕ,общината ежегодно следва да предприема мерки за подобряване на енергийните характеристики на поне 5% от общата застроена площ на сградите с РЗП над 250м², собственост на общината,чиито енергийни характеристики не отговарят на изискванията за минимален клас на енергопотребление по Наредба №7. Необходимо е общината да определи приоритетите си относно обновяването на енергийните характеристики на обществените сгради. С предимство следва да се обследват и обновят сгради с висока степен на използваемост и висока енергийна интензивност.

➤ **Проверка за енергийна ефективност на отоплителните инсталации с водогрејни котли.** Основание гл.ІІІ, раздел ІІІ от ЗЕЕ.

Да извършат проверка за енергийна ефективност на отоплителните инсталации с водогрејни котли с полезна номинална мощност за отопление на помещения над 20 KW в сроковете посочени в чл.50,ал.2 и на климатичните инсталации в сгради с номинална електрическа мощност над 12 KW.

Проверката има за цел установяване нивото на ефективност при експлоатация на системите и определяне на мерки за нейното подобряване.За отоплителни инсталации със срок на експлоатация над 15г. проверката се извършва еднократно. Съгласно §6 от ПЗР на ЗЕЕ, проверката за ЕЕ на отоплителните инсталации с водогрејни котли, които подлежат на проверка, се извършва във срок от една година от влизане на закона в сила (т.е до 15.05.2016г.), освен ако до тази дата е извършена проверка по отменения ЗЕЕ.

➤ **Управление потреблението на енергия.** Основание- гл.ІІІ, раздел V от ЗЕЕ.

Общините, като собственици на сгради по чл.38 и на системи за външно изкуствено осветление по чл.57, ал.2 от ЗЕЕ са длъжни да извършват управление на потреблението на енергия. Управление на потреблението на енергия се осъществява комплексно, за всички сгради и системи за външно осветление,собственост на общината, без значение дали общината е задължена за тези обекти по закон или не. Целесъобразно и правно допустимо е в системата за управление на потреблението на енергия, по преценка на общината, да се включат и други потребители,различни от сградите и системите за външно осветление.Управлението на енергия е процес, разположен в целия период на потребление на енергия и включва следните стъпки:

Стъпка 1: Установяване на фактите относно енергийното потребление.

- Установяване на видовете потребители,общинска собственост;
- Установяване на енергийните характеристики на отделните потребители;
- Установяване на потреблението по видове горива;
- Установяване на потреблението за отопляване, охлаждане, вентилация, гореща вода, осветление и уреди;
- Установяване на годишните общински разходи за енергия;
- Установяване и оценка на алтернативи за енергоснабдяване;
- Установяване на задълженията по “закон”;

- Установяване на други факти (амортизации, последен ремонт и т.н.т.)

Стъпка 2: Анализ на фактите.

Препоръчителни изисквания към анализа:

- Определяне на потребителите на енергия, общинска собственост, за които законът въвежда задължения за ЕЕ;
- Определяне на потребителите, за които законът не въвежда задължения, но е установен интерес за прилагане на дейности и мерки за ЕЕ;
- Определяне на потребителите, за които законът не въвежда задължения и не е установен интерес за прилагане на дейности и мерки за ЕЕ;
- Определяне на потребителите, за които е възможно и оправдано използваните видове горива да се заменят с алтернативни източници на енергия;
- Определяне предлагането на пазара на системи са отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода, осветление и на уреди с енергийно ефективни характеристики и съпоставянето им с използваните;
- Препоръки за подобряване на ЕЕ;
- Определяне на потенциалните източници на финансиране.

Стъпка 3: Планиране на дейности и мерки за повишаване на ЕЕ за годината;

Стъпка 4: Изпълнение на планираните мерки;

Стъпка 5: Определяне на ефекта от изпълнените мерки;

Стъпка 6: Периодично(годишно) отчитане на резултатите;

Стъпка 7: Съставяне на база статистически данни за потреблението – месечно и сезонно потребление по видове горива; количества и доставки; цени на доставките; др. фактори от значение за потреблението.

Стъпка 8: Отчитане изпълнението на плана и постигнатите резултати.

За управление на потреблението на енергия е целесъобразно към общинската администрация да се създаде експертен съвет за подпомагане дейността на кмета. Съставът и функциите на експертния съвет се определят съобразно местните потребности за управление на ЕЕ.

- ***Задължение за отчитане изпълнението на общинската програма по ЕЕ и управление потреблението на енергия в общината.***

Отчитане изпълнението на настоящата програма и управление потреблението на енергия се извършва на две нива:

- ✓ Отчитане на ниво община;
- ✓ Отчитане на национално ниво.

Към момента на изготвяне на Дългосрочната програма на Община Кресна е за периода 2019-2029 г. Общината е подала информация за един действащ проект касаещ енергийната ефективност, именно „Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради“

2. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът като качествен аналитичен и прогностичен метод дефинира действието на вътрешните и външните фактори за развитие на общината и възможностите за избор на подходяща стратегия за постигане на целите на развитието. Този анализ осъществява връзката между аналитичната част и стратегическата част на Плана за развитие на община Кресна и е използван в процеса на вземане на решения за приоритизиране на действията за постигане на устойчиво развитие.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<p>1. Положително отношение и ангажираност на местните власти относно прилагането на мерки за енергийна ефективност;</p> <p>2. Изградена техническа, транспортна и социална инфраструктура и добре развита селищна система, с висока степен на съхраненост на инфраструктурата.</p> <p>3. Добър потенциал за развитие на производството на енергия от възобновяеми енергийни източници;</p> <p>4. Висок предприемачески дух и добри частни инициативи;</p> <p>5. Липса на сериозни промишлени източници на замърсяване на околната среда в общината;</p>	<p>1. Остарели и неефективни енергийни мощности;</p> <p>2. Сградния фонд се ремонтира частично в годините, а енергоефективните мерки е необходимо да се прилагат комплексно за да се получи реален икономически и социален ефект;</p> <p>3. Ниско ниво на информираност относно начините за рационална използване на енергията и изпълнение на мерки за пестене на енергия;</p> <p>4. Липса на Общинска информационна система за енергийна ефективност</p> <p>5. Липса на опит и административен капацитет за реализиране на проекти в областта на ЕЕ чрез използването на формите на ПЧП;</p> <p>4. Масово използване на нискоэффективни отоплителни уреди;</p>
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<p>1. Въвеждане на мерки за енергийна ефективност посредством реконструиране и рехабилитация на сградния фонд;</p> <p>2. Изграждане на малки фотоволтаични централи върху покривите на жилищни сгради;</p> <p>3. Прилагане на публично-частни партньорства в областта на енергийната</p>	<p>1. Ограничени финансови възможности на общинската администрация за прилагане на мерки по енергийна ефективност;</p> <p>2. Повишаване на цените на енергийните ресурси;</p> <p>3. Демографска криза - намаляване и застаряване на населението, нисък процент</p>

<p>ефективност и ВЕИ;</p> <p>4. Наличие на фондове за стимулиране на енергийната ефективност и внедряване на енергоспестяващи мерки;</p> <p>5. Популяризиране на възможностите за използване на възобновяеми енергийни източници в домакинствата и използването на енергоспестяващи ел. уреди;</p> <p>6. Обучение на общинските служители, заети в областта на енергийната ефективност;</p> <p>7. По-голям дял на общинските бюджетни средства за финансиране на проекти и мерки за ЕЕ.</p>	<p>на икономически активните лица, което води до ниска покупателна способност;</p> <p>5. Промени в политиката в сферата на енергийната ефективност на национално и европейско ниво;</p> <p>6. Увеличаване на лихвените проценти по кредити и затруднено отпускане на заеми от страна на банките;</p> <p>7. Слаба заинтересованост от страна на гражданите за прилагане на мерки за ЕЕ.</p>
---	--

4 ЦЕЛ И ОБХВАТ

Основната цел на разработването на програмите за енергийна ефективност е да бъдат идентифицирани възможните дейности и мерки, които да доведат до енергийни спестявания, както и проектите за тяхното изпълнение.

В последните години значително внимание се отделя на прилагането на мерки за енергийна ефективност. Безспорно, намаляването на загубите от енергия е от приоритетно значение и със значителни ползи.

Неприлагането на мерки за енергийна ефективност през последните години, амортизацията на малкото приложени такива и слабият контрол, водят до нарастващи и ненужно големи разходи за потребление на горива и електрическа енергия. Предвид това, е наложително да се прилагат енергоефективни мерки не само за намаляване на разходите, но и за повишаването на жизненото равнище и комфорта на потребителите на енергия.

И не на последно място енергоефективните мерки водят и до положителен екологичен ефект, свързан с намаляване на парникови газове в атмосферния въздух.

Политиката на Община Кресна по отношение на ЕЕ се базира на Общинския план за развитие на Община Кресна 2014-2020 г. и на настоящата Програма по енергийна ефективност.

Община Кресна има следните цели:

- >
 - намаляване на разходите за горива и енергия;
 - намаляване бюджетните разходи за енергия;
- >
 - намаляване на замърсяването на околната среда - намаляване на вредните емисии в атмосферата;
 - подобряване на качеството на енергийните услуги;
 - изграждане на нова или реновиране на съществуваща инфраструктура, енергоспестяващо улично осветление и изграждане/ монтаж на нови инсталации за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници.

Подцели:

- Основен ремонт и въвеждане на енергоспестяващи мерки на обществени сгради:

- извършване обследване за енергийна ефективност на обществени общински сгради в експлоатация, с обща разгъната площ над 250 кв.м;
- изолация на външни стени;
- изолация на под;
- изолация на покрив;
- подмяна на дограма;
- енергоспестяващи мерки по котелни инсталации;
- енергоспестяващи мерки по прибори за измерване, контрол и управление;
- енергоспестяващи мерки по сградни инсталации.

- Намаляване разходите за енергия в сгради и системи, финансирани от общински бюджет, чрез:

- реконструкция на съществуващи отоплителни инсталации и изграждане на нови такива;
- внедряване на енергоспестяващи технологии и мерки в системите за вътрешно осветление на сгради, улично и парково осветление.

Повишаване нивото на:

- познание по енергиен мениджмънт на специалисти от общинската администрация;
- информираност, култура и знания в областта на енергийната ефективност на ръководния персонал на общинските обекти;
- експертния потенциал на специалисти в общинската администрация за разработване и реализиране на проекти по енергийна ефективност;
- професионална квалификация на експлоатиращия персонал.

ОБХВАТ

При разработването на Програмата за енергийна ефективност е приложен методът на приоритетните целеви групи, като се разглеждат нуждите на групи крайни потребители със сравним модел на потребление на енергията.

Изборът на целеви групи се извършва след преценка на направените разходи за енергия в натурално и стойностно изражение, потенциала за реализиране на икономии, социалната значимост, нивото на комфорт, степента на влияние на структурите на администрацията, желанието на отделните структури към общината и др.

Възможностите за реализиране на проекти за енергийна ефективност в Община Девин се насочват в три сектора:

- 1- ви сектор „Сграден фонд“ с целеви групи - детски градини, училища и административни сгради;
- 2- ри сектор „Услуги“ с целеви групи „Осветление в административните сгради“ и „Улично осветление“;
- 3- ти сектор „Възобновяеми източници на енергия“;

В сектор „Сграден фонд“ най- ефективните енергоспестяващи мерки са:

- подмяна на съществуващата дървена и стоманена дограма с нова РУС и алуминиева дограма със стъклопакет с нискоемисионно стъкло;
- топлоизолация на покриви;
- полагане на фасадна топлоизолация;
- повишаване ефективността на отоплителната инсталация и въвеждане на система за автоматично регулиране и контрол;
- смяна на горивоенергийна база чрез оползотворяване на енергия от възобновяеми източници (напр. за сградите с непрекъсната употреба, като детски градини, болници, социални домове и др.) е подходящо монтирането на термосоларни инсталации за топла вода (слънчеви колектори).

В сектор „Услуги“ най-ефективните енергоспестяващи мерки са свързани с подобряване на енергийните характеристики на енергийните системи чрез:

- повишаване на енергийната ефективност на уличното осветлението чрез внедряване на допълнителни мерки;
- оптимален режим за включване и изключване на уличното осветление;
- система за мониторинг на уличното осветление;
- въвеждане на енергоефективни уреди;
- подмяна на осветителните тела с енергоспестяващи в общинските сгради;
- оптимизиране броя на осветителните тела.

В сектор „Възобновяеми източници на енергия“ могат да се приложат мерки за енергийна ефективност, както в общинския сектор, така и по инициатива на частни ползватели и инвеститори.

Резултатът от поставените цели е намаляване използването на горива, замърсяващи околната среда и удовлетворяване на растящите изисквания на населението по

отношение на опазването на околната среда и подобряване на качеството на живот. Общината трябва да предприеме действия за повишаване информираността на живеещите за възможностите за оползотворяването на енергия от възобновяеми източници.

През последните години нараства интересът към слънчевите колектори и системи за затопляне на вода, тъй като за климатичната зона, в която попада територията на Община Кресна, слънчевите системи могат да доставят от 60 до 75 % от потребностите от топла вода.

5 ФИНАНСИРАНЕ, ИЗБОР НА ПРОГРАМИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

8.1. ФИНАНСИРАНЕ И ИЗБОР НА ПРОГРАМИ

Общинските администрации разполагат с малки възможности за собствени финансови средства, които да инвестират в проекти за повишаване на енергийната ефективност. Основната възможност е Общината да реализира подобни проекти с външно финансиране. Реализирането им не само облекчава общинския бюджет, но и води до повишаване на благосъстоянието на населението. Инвестирането в енергийна ефективност не е самоцел, а средство за намаляване на разходите, подобряване на конкурентоспособността, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда, както и създаване на допълнителна заетост. Възможностите за осигуряване на финансиране на проекти за повишаване на енергийната ефективност са следните:

Оперативна програма „Региони в растеж 2014 - 2020 г.“

Оперативна програма „Региони в растеж 2014-2020 г.“ е продължение на програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г. Специфичните цели на програмата са повишаване на качеството на живот, социално включване, и подобряване на екологичната среда, чрез благоустрояване на физическата среда в градовете, подобряване на икономическата активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие, развитие на връзките „град-район“ и подобряване на достъпа до културни ценности, логистичните центрове, местата за рекреация и туризъм, производствените и бизнес зоните в районите. Чрез изпълнението на оперативната програма се цели и балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в населените места.

Община Кресна активно участва в тази програма, чрез редица обекти обновени с цел енергийна ефективност.

Оперативна програма “Околна среда 2014 - 2020 г.“

Оперативната програма е предназначена за подпомагане развитието на по-конкурентоспособна нисковъглеродна икономика с ефикасно и устойчиво ползване на ресурсите, опазване на околната среда, намаляване на емисиите и предотвратяване на загубата на биоразнообразие.

Приоритетните оси на ОП „Околна среда“ са:

Приоритетна ос 1: Води;

Приоритетна ос 2: Отпадъци;

Приоритетна ос 3: Натура 2000 и биоразнообразие;

Приоритетна ос 4: Подкрепа за интегриране на политика за околна среда и политика по изменение на климата при прилагане на ЕСИФ.

^ Примерни допустими дейности:

- * разработване на нови и/или актуализация на съществуващи нормативни/ стратегически/ програмни документи (вкл. планове и програми) и на съответните допълващи документи (ръководства, методически указания, проучвания и др.);
- * изпълнение на проучвания и оценки за изпълнение на препоръките на ЕК и попълване на пропуските в първите ПУРБ във връзка с разработване на вторите Планове за периода 2015-2021 г.
- * проучване и оценка на въздействието на човешката дейност върху качеството на повърхностните и подземните води, с цел планирането на контролен мониторинг на тези води.
- * изготвяне на система за определяне на такса битови отпадъци отпадъците, на базата на количеството генерирани отпадъци, а не на база данъчна оценка на имотите;

-разработване на нови и/или актуализация на съществуващи стратегически документи за управление на отпадъците (национални стратегии, планове за управление на различни потоци битови отпадъци, други допълващи документи (ръководства, методически указания, проучвания и др.);

- дейности, свързани с провеждане на информационни кампании и осигуряване на публичност и информираност на обществеността във връзка с управлението на отпадъците.
- подготовка и провеждане на семинари и срещи за повишаване на информираността на населението и заинтересовани страни относно актуални теми за опазване на биологичното разнообразие и НАТУРА 2000, включително изготвяне на информационни материали (справочници, брошури, карти и др.) за тази цел.

Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради

Програмата е насочена към обновяване на многофамилни жилищни сгради, като с нея се цели чрез изпълнение на мерки за енергийна ефективност да се осигурят по-добри условия на живот за гражданите в многофамилни жилищни сгради, топлинен комфорт и по-високо качество на жизнената среда.

Изпълнението на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради допринася за:

- по-високо ниво на енергийната ефективност на многофамилните жилищни сгради и намаляване на разходите за енергия;

- подобряване на експлоатационните характеристики за удължаване на жизнения цикъл на сградите;
- осигуряване на условия на жизнена среда в съответствие с критериите за устойчиво развитие.

В рамките на Националната програма се предоставя финансова и организационна помощ за повишаване на енергийната ефективност в многофамилни жилищни сгради.

Международни програми и инициативи

Норвежки финансов механизъм

Норвегия подкрепя за последните 9 години проекти в България основно чрез два финансови механизма - Механизма на европейско икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм, които представляват приноса на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия за намаляване на икономическите и социалните различия и засилване на двустранните взаимоотношения с шестнайсетте европейски страни от Централна и Източна Европа и Балтийските страни от Централна и Източна Европа и Балтийските страни. Финансирането отива в сектори, където Норвегия има специфична експертиза. Една от основните програми в рамките на Норвежкия финансов механизъм това е голямата иновация в „Зелената индустрия”, която има специфичен фокус за устойчивото развитие чрез създаване на иновативни продукти, иновативни технологии и услуги, т.н. „Зелена икономика”. В края на 2016 г. правителството подписа меморандума за разбирателство за периода 2014-2021 г. със страните от **Европейското икономическо пространство (ЕИП)** -Норвегия, Исландия и Лихтенщайн, а през март 2017 г., в рамките на отделните министерства, започна разработването на програмите по приоритетните области.

Общата цел на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021 е да допринесе за намаляване на икономическите и социални различия в Европейското икономическо пространство и да укрепи двустранните отношения между Норвегия и РБ посредством финансова помощ по приоритетните сектори.

Финансовата помощ се предоставя в следните приоритетни сектори:

- (a) Иновации, научни изследвания, образование и конкурентоспособност;
- (b) Социално включване, младежка заетост и намаляване на бедността;
- (c) Околна среда, енергетика, изменение на климата и нисковъглеродна икономика;
- ^) Култура, гражданско общество, добро управление, основни права и свободи; и
- (e) Правосъдие и вътрешни работи;

В съответствие с чл. 2.1 от Споразумението общият размер на финансовия принос възлиза на € 1,257 милиарда, които ще бъдат отпускани на годишни траншове от € 179,1 милиона за периода от 1 май 2014 г. до 30 април 2021 г., включително.

Програмите, залегнали в меморандума и предоставящи възможности за общински проекти, са:

Програма „Опазване на околната среда и изменения на климата”;

Програма „Енергия от ВЕИ, енергийна ефективност и енергийна сигурност“;

Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и социално приобщаване“;
Програма „Културно предприемачество, културно наследство и културен обмен“.

Инициатива „ЕКО-инновации“

Инициативата подкрепя еко-новаторски проекти в различни сектори, които целят да предотвратят или намалят (негативното) влияние върху природата и които допринасят за оптималната употреба на ресурсите: разработване на продукти, техники, услуги и процеси, които намаляват емисиите на CO₂, ефективно използване на ресурсите, насърчаване на рециклирането и др.

Приоритетните области на програмата включват: рециклиране на материалите, сгради, производството на храни и напитки сектор, както и екологични бизнес. Въпреки, че ще се дава приоритет на МСП и частни фирми като бенефициенти, поканата за набиране на предложения по програмата е отворена за всяко юридическо лице от една от следните страни: 27 страни членове на ЕС, Норвегия, Исландия и Лихтенщайн, Албания, Хърватия, Бившата Югославска Република Македония, Израел, Черна гора, Сърбия и Турция, други страни - не членки на ЕС при условия, че има влязло в сила споразумение.

http://ec.europa.eu/environment/eco-innovation/what_en.htm

Програма „Интелигентна енергия - Европа“

Програмата е основен инструмент за подпомагане премахването на нетехнологични бариери и за принос към сигурността, устойчивостта и конкурентоспособността на европейската енергийна система. Програмата подкрепя проекти, които популяризират и разпространяват знания, практики и информация относно спестяването на енергия, променят политиките и нагласите на хората, както и такива, които подпомагат пазара на енергоспестяващи продукти в различни области- транспорт, строителство, възобновяеми източници, биогорива и др.

Със средства от програмата могат да се финансират до 75% от общите допустими разходи по проекта. Изключение от това правило прави само новата инициатива, насочена към разработване и прилагане на национални схеми за квалификация на кадри в областта на енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници в строителния сектор. Финансирането за нейния първи етап е до 90% от общите допустими разходи.

Допустими кандидати са обединения от минимум три публични или частни организации от страните членки на ЕС, както и членки на EFTA (Норвегия, Исландия и Лихтенщайн), страни кандидатки или страни от Западните Балкани. Мерките, допустими по програмата са насочени в няколко основни направления:

Енергийна ефективност и рационално използване на ресурсите (SAVE);

Енергийноэффективни сгради, енергийни постижения в промишлеността, енергийно-ефективни продукти;

Нови и възобновяеми енергийни източници (ALTENER) - Електроенергия от възобновяеми енергийни източници, отопление и охлаждане от възобновяема енергия; домашни и други приложения от малък мащаб на възобновяемата енергия; биогорива;

Енергия в транспорта (STEER) - Алтернативни горива и екологично чисти превозни

средства; енергийно-ефективен транспорт;

Интегрирани инициативи - Създаване на местни и регионални агенции за управление на енергията; европейска мрежа за местни действия; устойчиви енергийни; био-бизнес инициативи; инициативи за енергийни услуги; образователна инициатива за интелигентна енергия.

http://ec.europa.eu/energy/intelligent/index_en.html

Европейска финансова инициатива JASPERS (Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions)

Програмата е съвместна финансова инициатива на Европейската комисия, Европейската инвестиционна банка и Европейската банка за възстановяване и развитие и предлага техническа помощ при решаването на комплексни задачи по подготовката на качествени значими проекти, които да се представят за кандидатстване за финансиране от Европейските фондове пред ЕК. JASPERS е инструмент за техническа помощ за подготовката на големи инфраструктурни проекти, за които се предвижда финансиране от Структурните и от Кохезионния фондове на Европейския съюз.

Техническата подкрепа от страна на инициативата е безвъзмездна и се изразява в предоставяне на консултации, съгласуване, изграждане и доусъвършенстване структурата на проекта, преодоляване на трудности, отстраняване на пропуски и идентифициране на нерешени проблеми.

Предпочитат се големи проекти в областта на опазването на околната среда на стойност над 25 млн. евро.

Европейската инициатива JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas).

JESSICA е съвместна инициатива на ЕК, Европейската инвестиционна банка и Съвета на Европейската банка за развитие, която подкрепя публично-частни проекти за градско развитие, чрез предоставяне на заеми, банкови гаранции и дялово участие. На 27 май 2009 г. беше подписан Меморандум за разбирателство между правителството на Р България и Европейската инвестиционна банка за изпълнение на инициативата JESSICA в България. В качеството си на Холдинг фонд, ЕИБ ще подпомага българските общини в процеса на интегрирано градско планиране и идентифициране на проектни идеи и ще създаде Фондове за градско развитие, които да започнат реалното финансиране на проекти.

Избираемите проекти по JESSICA трябва да бъдат насочени към подобряване на градската среда, като задължително включват компонент, който ще осигури печалба и възможност вложеният финансов ресурс да бъде върнат обратно във Фонда за градско развитие, в средносрочен план. Такъв тип компоненти могат да включват: бизнес центрове, бизнес паркове, културни институции, спортна инфраструктура, търговски зони, мерки за енергийна ефективност и др. Чрез този револвиращ механизъм, вложеният от Европейския фонд за регионално развитие (EFRD) финансов ресурс, ще продължи да бъде използван за финансиране на проекти за градско развитие в България дори след края на програмния период.

В България JESSICA се осъществява чрез ОП „Регионално развитие”, в рамките на Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие”.

◆◆◆ Кредитни линии

Кредитната линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници за България (КЛЕЕВЕИ)

Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници е разработена от Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) в сътрудничество с Българското правителство и Европейския съюз. Програмата предоставя кредитни линии на участващите български банки, които от своя страна предоставят заеми на частни дружества за проекти за енергийна ефективност в промишлеността и проекти за възобновяеми енергийни източници. Български банки, участващи в КЛЕЕВЕИ: Българска Пощенска Банка, Банка ДСК, Уникредит Булбанк, Юнионбанк, Обединена Българска Банка, Банка Пиреус, Райфайзенбанк.

Кредитна линия за енергийна ефективност в жилищни сгради (КЕЕСЦ)

Кредитна линия за енергийна ефективност в жилищни сгради (ЯЕЕСЪ) е създадена през 2005г. с безвъзмездни средства от МФК и кредитен ресурс от ЕБВР с оглед осъществяване на енергоефективни мерки в жилищни сгради с бенефициенти физически лица и домакинства.

Програмата ЯЕЕ^, която представлява кредитен механизъм в размер на 50 милиона евро за финансиране на енергийната ефективност в жилищния сектор. Тези средства се предоставят на утвърдени български търговски банки за отпускане на потребителски кредити за енергоспестяващи мерки в българските домове. Те включват:

- Енергоефективни външни дограми; изолация на стени, подове и покриви; ефективни печки и котли на биомаса; слънчеви системи за битово гореща вода; ефективни газови котли и термопомпени климатични системи.

Кредитна линия на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) за енергийна ефективност в България

Кредитна линия на Европейската инвестиционна банка се финансира чрез безвъзмездни средства от Международен фонд „Козлодуй“ (МФК) и кредитен ресурс от ЕИБ, чрез подписан през м. декември 2006 г. меморандум между Р. България, ЕИБ и ЕБВР - в качеството и на администратор на МФК. Кредитната линия е насочена към финансиране на проекти за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници за публичния и частния сектор. Кредитната линия осигурява не само финансов ресурс (кредити, комбинирани с безвъзмездна помощ), но и техническа помощ при планиране и осъществяване на проекта.

Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“

Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ в България (ФЕЕВИ) е револвиращ фонд, създаден по силата на ЗЕЕ под формата на публично-частно партньорство, като автономно юридическо лице, с цел финансиране на инвестиционни проекти за повишаване на енергийната ефективност в съответствие с приоритетите в националните дългосрочни и краткосрочни програми по енергийна ефективност, приети от Министерския съвет.

Основния капитал на ФЕЕ се формира от средства предоставени от Глобалния

екологичен фонд на ООН, Правителството на Р България, средства от двустранни (правителствени) дарения и средства от други дарители, частни предприятия. ФЕЕ изпълнява функциите на финансираща институция за предоставяне на кредити и гаранции по кредити, както и на център за консултации. ФЕЕ оказва съдействие на българските фирми, общини и частни лица в изготвянето на инвестиционни проекти за енергийна ефективност. Фондът предоставя финансиране, съфинансиране или гарантиране пред други финансови институции.

Основен принцип в управлението на ФЕЕ е публично-частното партньорство. Фондът следва ред и правила, разработени с техническата помощ, предоставена от Световната банка и одобрени от Българското правителство.

www.bgeef.com

Национален доверителен ЕкоФонд (НДЕФ)

Фондът е създаден през м. октомври 1995 г. по силата на суапово споразумение “Дълг срещу околна среда” между Правителството на Конфедерация Швейцария и Правителството на Република България. Съгласно чл. 66, ал.1 на Закона за опазване на околната среда, целта на Фонда е управление на средства, предоставени по силата на суапови сделки за замяна на “Дълг срещу околна среда” и “Дълг срещу природа”, от международна търговия с предписани емисионни единици (ПЕЕ) за парникови газове, от продажба на квоти за емисии на парникови газове за авиационни дейности както и на средства, предоставени на база на други видове споразумения с международни, чуждестранни или български източници на финансиране, предназначени за опазване на околната среда в Република България. Фондът допринася за изпълнение на политиката на Българското правителство и поетите от страната международни ангажименти в областта на опазване на околната среда. Националният доверителен ЕкоФонд е независима институция, която се ползва с подкрепата на българското правителство.

Националният доверителен ЕкоФонд финансира проекти в четири приоритетни области:

- ликвидиране на замърсявания, настъпили в миналото;
- намаляване замърсяването на въздуха;
- опазване чистотата на водите;
- опазване на биологичното разнообразие;

www.ecofund-bg.org

Форми на публично-частно партньорство

Договори “до ключ” (пълен инженеринг). При този вид взаимоотношения, публичният сектор предоставя правата и задълженията на частния сектор да проектира, изгради и експлоатира съоръжение за определен период. Предмет на договора може да са инсталации за производство на енергия, системи за ефективно използване на енергията в обществените сектор, системи за контрол и мониторинг разхода на енергия и горива и други.

Финансирането на изпълнението на проекта може да се извърши изцяло от страна на публичния сектор, като частният сектор заплаща “такса” за експлоатирането, или да бъде осигурено от страна на частния сектор, като изплащането на направената инвестиция е за сметка на събирането на “такси” или други вземания.

ЕСКО договори (договори с гарантиран резултат)

ЕСКО моделът е въведен в българското законодателство с първия ЗЕЕ от 2004 г. ЕСКО компаниите се специализират в предлагането на пазара на енергоспестяващи мерки. Основната им дейност е свързана с изпълнението на пълен инженеринг за въвеждане на енергоспестяващи мерки при крайни клиенти на енергия, каквито са и общините. Този тип компании влагат собствени средства за покриване на всички разходи за реализиране на даден проект и получават своето възнаграждение от достигнатата икономия в периода, определен като срок на откупуване на първоначално направената инвестиция. За клиента остава задължението да осигури средства за годишни енергийни разходи, равни на правените от него през съответната базисна година.

Договори за енергийноективни услуги

Съгласно чл. 65 от ЗЕЕ, енергийноективните услуги имат за цел комбиниране на доставката на енергия с енергоефективна технология и/или с действие, което обхваща експлоатацията, поддръжката и управлението, необходими за предоставяне на услугата, и водят до проверимо, измеримо или оценимо повишаване на енергийната ефективност и/или спестяване на първични енергийни ресурси.

Енергийноективните услуги се извършват въз основа на писмени договори, сключени между задължените лица - търговци с енергия и крайни клиенти на енергия (каквито са и общините) и включват изпълнението на една или повече дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност, определени в Наредба № Е-РД-04-3 от

04.05.2016 г. на министъра на енергетиката за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление, начините на доказване на постигнатите енергийни спестявания, изискванията към методиките за тяхното оценяване и начините за потвърждаването им.

Възмездно прехвърляне на удостоверения за енергийни спестявания

Съгласно чл. 21, ал. 1 от ЗЕЕ, при изпълнение на индивидуалните цели за енергийни спестявания задължените лица по чл. 14, ал. 4 могат да:

1. предлагат енергийноективни услуги на конкурентни цени чрез доставчик на енергийноективни услуги, и/или
2. правят вноски във Фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници" или в други финансови посредници за финансиране на дейности и мерки за енергийна ефективност в размер на инвестициите, необходими за изпълнение на мерки за постигане на индивидуалните им цели, определени съгласно методика, приета от Агенция за устойчиво енергийно развитие /АУЕР/, и/или
3. сключват споразумения с доставчици на енергийноективни услуги или други задължени или незадължени лица, за прехвърляне на енергийни спестявания чрез прехвърляне на удостоверения за енергийни спестявания.

По отменения ЗЕЕ общините, в качеството си на собственици на сгради с РЗП над 250 кв.м., бяха задължени лица и изпълниха, и продължават да изпълняват редица енергоспестяващи мерки по сгради - общинска собственост.

Понастоящем, по силата на горепосочената разпоредба от сега действащия ЗЕЕ, общините имат възможност да прехвърлят **възмездно** генерираните в резултат на изпълнени от тях мерки за повишаване на енергийната ефективност в сгради остатъци от спестена енергия в полза на задължените лица - търговци с енергия, чрез прехвърляне на удостоверения за енергийни спестявания.

Собствени средства от общинския бюджет

Възможностите за финансиране на инвестиции в енергийна ефективност в рамките на общинския бюджет се ограничават до отпускане на средства за подобряване на енергийните характеристики на образователната и социалната инфраструктура и уличното осветление. При реализирането на мащабни инвестиции и финансирането на цялостни решения ролята на общинския бюджет е само допълваща спрямо общия размер на необходимия финансов ресурс.

МЕРКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

Мерките за повишаване на енергийната ефективност на територията на Община Кресна включват основно сгради, общинска собственост, като с приоритет са училищата. Препоръчва се всички сгради на територията на общината, които нямат енергийни обследвания, да им бъдат обследвани, след което, според получените резултати да бъде преценено по кои програми може да се участва за финансиране.

Обектите, които имат енергийни обследвания е необходимо да се прецизират и тези, които са със срок на откупуване до 5 години - да се направят постъпки за финансиране от Оперативните програми на Европейския съюз, като се вземат предвид предимствата на ФЕЕВИ като възможност за мостово финансиране.

Мерките, които трябва да предприеме Общината са:

№	МЯРКА
1	Създаване на система за наблюдение и контрол на енергийното потребление в общинския сграден фонд
2	Създаване на Общинска информационна система за енергийна ефективност
3	Създаване на Общински информационен център за ЕЕ
4	Въвеждане на алтернативни системи за отопление
5	Извършване на енергийни обследвания на общинския сграден фонд
6	Енергийно обследване на системата за улично осветление на

	територията на общината
7	Подмяна и периодична поддръжка на системата за улично осветление
8	Въвеждане на морални и материални стимули за повишаване на ефективността на крайното потребление на енергийни ресурси
9	Осъществяване на мерки за енергийна ефективност чрез реализиране на проекти по различни финансови схеми, фондове и програми
10	Провеждане на периодични обучения на общинските служители, заети в областта на енергийната ефективност
11	Проучване и определяне потенциала на общината за използване на ВЕИ в сгради
12	Изграждане на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници в общински сгради
13	Модернизация и ефективна употреба на енергийни системи в сгради, общинска Собственост

6 ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Етапите на изпълнение на програмата за енергийната ефективност следва да бъдат съобразени със специфичния характер и сложността на всеки конкретен обект, както и спецификата и вида на избраните мерки, дейности и проекти. Етапите на изпълнение на програмата са:

- Инвестиционно намерение

Включва извършването на определени проучвания, с които се цели да се установи дали е целесъобразно осъществяването на инвестиционното намерение, начините и мащаба на изпълнението му, както и обследване на енергийна ефективност; С оглед осъществяване на качествено енергийно планиране, общината се нуждае от създаване и поддържане на база данни за енергийната консумация и състояние на обектите, общинска собственост, с която до момента не разполага. Въз основа на събираните и актуализираните данни и информация, е възможно да се правят анализи и оценки. Тази база данни ще даде информация за състоянието на сградния фонд в общината, както и техническа информация за изходното състояние на енергийния сектор преди да започне изпълнението на Програмата за енергийна ефективност.

- Предварително проучване

Осъществява се предварително проучване за състоянието на обектите, в които е предвидено да бъдат реализирани мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление на база на енергийно обследване; Трябва да се установи текущото състояние на дадена сграда енергопотреблението и, както и да се посочат целесъобразни енергоспестяващи мерки.

- **Инвестиционен проект**

Разработва се в зависимост от спецификата и обема на предвидените дейности; За всеки инвестиционен проект се прави оценка като се използват различни методи и показатели, делеящи се на статични и динамични.

- **Подготовка и изпълнение на строителството**

Включва подготовка на всички необходими документи и извършване на съответните строително - монтажни работи на съответния обект; След идентифицирането на необходимите мерки, които следва да бъдат извършени, за да се повиши енергийна ефективност на даден обект, следва и етапа на строително- монтажните дейности на заложените цели. На този етап се подготвят необходимите документи и се извършва строителството.

- **Мониторинг**

Той установява намалението на енергийното потребление след реализацията на дейностите и мерките по енергийна ефективност се извършва ежемесечно отчитане и записване на параметрите от измервателните уреди, инструктаж на техническия персонал по поддръжка на инсталациите и др.; Ефективният мониторинг изисква изграждането на автоматизирана система за събиране и обобщаване на данни, което може да се осъществява чрез приложение на съвременните информационни и комуникационни технологии. По този начин може да се направят изводи по всяко време и за всеки обект дали средствата за снабдяване с енергия се изразходват целесъобразно и дали се спазват нормативните изисквания за поддръжане на микроклимата в съответната сграда.

7 ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Максимално точното предвиждане за очакваните ефекти от изпълнението на дейностите, мерките и проектите ще даде възможност за цялостна технико-икономическа оценка на програмата за енергийна ефективност на Община Кресна.

Най-важните резултати, които ще се постигнат с реализирането на програмата, са следните:

>

- > икономия на топлинна енергия; икономия на електрическа енергия; икономия
- > на горива; намалени емисии парникови газове; икономия на финансови средства;

За някои от мерките е възможно да се получи сравнително дълъг срок на откупуване, но в тези случаи трябва да се има предвид тяхната екологичната значимост. Освен това, е важно да се подчертае, че ефектът от реализирането на дейностите и мерките се изчислява на база на действащите в момента цени на топлинната и електрическата енергия и на горивата. Тези цени ще продължават да се повишават, вследствие на непрекъснато растящите цени на горивата на международните пазари, поради което срокът на откупуване ще бъде по-малък, в сравнение с направените изчисления. Допълнителна предпоставка за намаляване на срока на възвръщаемост на инвестициите е и бъдещата възможност за търговия на спестени емисии на парникови газове.

Освен горните практически резултати, изпълнението на програмата за енергийна ефективност ще доведе до:

- опазване на околната среда;
- забавяне на процеса на изчерпване на природните енергийни ресурси;
- подобряване на условията и стандарта на живот на хората;
- диверсифициране на енергийните доставки и намаляване на зависимостта на крайните клиенти от цените на горива и енергии;
- създаване на нови пазарни възможности за търговци (производители, фирми за услуги и т.н.) и разкриване на нови работни места;
- създаване на конкуренция между основните енергийни доставчици и по-голяма сигурност на доставките;
- подпомагане постигането на устойчиво развитие;

8 НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ

Процесът на наблюдение изпълнението на програмата за енергийна ефективност се осъществява от АУЕР. Съгласно ЗЕЕ, областните и общински администрации имат задължението ежегодно да изпращат попълнени отчети за напредъка по изпълнението на програмата по енергийна ефективност до АУЕР.

Наблюдението и изпълнението на общинските програми по енергийна ефективност ще се извършва от съответните специализирани структури сформирани по силата на Закона за енергийната ефективност. За общините тази структура е общинския съвет по енергийна ефективност, а за областта като цяло Областния съвет по енергийна ефективност. Експертната функция на първия определя неговата активна роля както в самото изготвяне на общинските програми, така и за тяхното изпълнение и наблюдение на изпълнението. Областният съвет по енергийна ефективност със своя консултативен характер ще акцентира върху оценяването на конкретното изпълнение и даването на препоръки и насоки за работа.

С цел улесняване на процеса на наблюдение и оценка до двата вида специализирани звена ще трябва да достига следната информация:

Оптимизиране на обема и повишаване достоверността на набираната статистическа информация - активна роля в този процес ще играят всички обществени и частни организации планивали и реализирали мерки по енергийна ефективност в Община Девин. Периодично същите ще представят наличната информация на определените за това експерти в административните структури (областна и общински), както и резултатите от изпълнението и ефектите от програмите по ЕЕ в общината. Този вид

информация ще бъде предоставяна на съвета по енергийна ефективност след изготвянето на отчети за изпълнението на съответните програми. Тя ще бъде водеща при определянето на бъдещата политика по енергийна ефективност в Община Кресна.

Оптималното осъществяване на дейностите по наблюдение и оценка на изпълнените или нереализирани цели от настоящата програма, ще позволи до голяма степен да се води успешна общинска политика по енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници. Процесът по наблюдение и контрол изисква формулирането на ясни, точни, конкретни, измерими и лесни за отчитане показатели за успешна реализация на Програмата, които да бъдат одобрени от общинската администрация. Примери за такива показатели са посочените по-долу:

- ^ Постигане на формулираните качествени и количествени цели и задачи на програмата;
- ^ Създаване на условия за повторяемост и мултиплициране на резултатите от осъществени добри практики от реализираната програма;
- ^ Въздействие на изпълнената програма върху други области, свързани с планирането и развитието на Общината;
- ^ Ефикасност и ефективност на управлението на програмата.

9 ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

В съответствие с чл. 12, ал. 7 от ЗЕЕ изпълнителният директор на АУЕР утвърждава образец на отчет за изпълнението на дейностите и мерките от програмите по енергийна ефективност. Изготвените отчети се представят на хартиен и магнитен носител в АУЕР не по-късно от 1 март и се публикуват на интернет страниците на съответните държавни и местни органи.

10 ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Високата енергийна наситеност на единица произведена продукция в България, лошата топлоизолация на битовите и обществени сгради и липсата на традиции в усвояването на възобновяемите енергийни източници, са предпоставките, които налагат високите темпове на развитие в тази сфера. Реализирането на националната политика по енергийна ефективност, транспонирана в Закона за енергийната ефективност, е приоритет, който ще окаже положително въздействие върху редица аспекти на социално - икономическото развитие и опазването на околната среда в страната - в частност Община Кресна.

Въвеждането на енергийноэффективни технологии за производство ще повиши конкурентоспособността на българската икономика, използването на възобновяеми енергийни източници в битовата и обществена сфера както и подобряването на топлинната изолация на сградите и оптимизирането на отоплителните системи - ще занижи енергийните разходи и ще намали натиска върху местния енергиен пазар. Същевременно ефектите върху околната среда ще бъдат значителни по отношение на нивото на парниковите газове, замърсяването на атмосферата с оксиди и опазването на почвите и водите.

Цялата тази съвкупност от взаимозависими фактори и елементи на антропоферата са определящи за жизнения стандарт на населението. Тяхното разумно и научно обосновано управление е гаранцията за устойчиво бъдещо развитие.

Изготвянето на общинските програми по енергийна ефективност е задължителна част от държавната политика в тази област и налага участието на съответните регионални и местни структури. Разработването на програми и изпълнението на предвидените в тях проекти е част от регионалната политика за устойчиво развитие. С общинските програми за енергийна ефективност се цели да се повиши ефективността на използване на енергийните ресурси: да се намалят енергопотреблението и вредните емисии в атмосферата; да се осигури здравословната среда чрез подобряване на микроклимата; да се създадат предпоставки за финансиране на мероприятията за енергийна ефективност; енергийната ефективност да стане една от приоритетните общински дейности.

Програмата за енергийна ефективност на **Община Кресна** за периода 2019 - 2025 г. е стратегически документ с отворен характер. Той може да бъде усъвършенстван, допълван, променян и изменян на база промени в нормативните документи на национално ниво, както и установените резултати, нуждите и финансовата възможност на Общината.

Приета с Решение № по Протокол №..... от заседание на Общински съвет гр. Кресна